

Årsredovisning 2019

KPA Livförsäkring AB (publ)

Januari - December

KPA
PENSION

Innehållsförteckning

	Sidan
Året som gått i siffror	4
Pensionsbolaget för kommuner och regioner	6
Förvaltningsberättelse	9
Finansiella rapporter	20
Noter	27
Underskrifter.....	82
Definitioner och begrepp	83

Tre fördelar med KPA Pension

Vi är det förvalda alternativet

KPA Pension är det förvalda alternativet inom de kommunala pensionsavtalen AKAP-KL, KAP-KL och PA-KFS. Arbetsgivarna och fackförbunden har bestämt att vi ska förvalta tjänstepensionen om den anställda inte gör ett annat val.

Vi har riktigt låga avgifter

Vi har marknadens lägsta avgift på traditionell pensionsförsäkring för anställda i kommuner och regioner. Det betyder att varje kund får mer pengar i pension. Avgifterna spelar en stor roll för hur stor den framtida pensionen blir.

Vi investerar enbart etiskt

Vi förvaltar tryggt och etiskt våra kunders pensionspengar. Det är viktigt med en god pension men inte på bekostnad av andra. Genom goda investeringar kan vi förändra framtiden och verka för en hållbar utveckling. Dessutom har vi fått utmärkelsen Sustainable Brand Index åtta år i rad, Skandinavians största undersökning av hållbara varumärken.

Året som gått i siffror

1,9 miljarder

kronor i köp av aktier i Heimstaden Bostad AB bidrar till fler bostäder.

En av initiativtagarna till Nettonollalliansen med målet att vi ska ha

0 nettoutsläpp

av växthusgaser i portföljen år 2050.

I:a

i finansbranschen
att hbtq-certifieras

3:e största

fastighetsaffären i Sverige med köpet av Trygg-Hansa-huset i Stockholm för 4,3 miljarder kronor.

8:e året i rad

utses vi till pensionsbranschens mest hållbara varumärke i Sustainable Brand Index.

Investerar

1,2 miljarder kronor

i Världsbankens obligation för att minska matsvinn.

Investerar

720 miljoner kronor

i Infranode, en fond för nordisk klimatvänlig infrastruktur.

Minska utsläppen med
30 procent

från den utländska aktieportföljen

Investerar

360 miljoner kronor

i blågrön obligation med fokus på Östersjön.

Klimatkompenserar utsläppen från vår egen verksamhet med

200 procent

Investerar

165 miljoner kronor

i grön obligation för effektivare energianvändning i bostäder.

Vi minskar utsläppen från vår egen verksamhet med

38 procent

55 procent

minskning av utsläpp från flygresor.

70 procent

av pensionsspararna är nöjda eller mycket nöjda med KPA Pension.

Pensionsbolaget för kommuner och regioner

KPA Pension är pensionsbolaget för kommun- och regionanställda. Vår historia sträcker sig ända tillbaka till 1922 då vi startade som en gemensam pensionskassa för elva städer. Idag är vi ett modernt pensionsbolag som förenar god avkastning och låga avgifter med ett aktivt hållbarhetsarbete i hela värdekedjan.

De anställdas pensionsbolag

Idag har ungefär två miljoner anställda och tidigare anställda i kommuner och regioner sin tjänstepension hos oss. Vi förvaltar mer än 200 miljarder kronor, pengar som ska ge trygga och hållbara pensioner till bland annat lärare, sjuksköterskor, förskollärare, renhållningsarbetare och många andra som är anställda i kommuner, regioner och kommunala bolag.

Arbetsgivarnas pensionsbolag

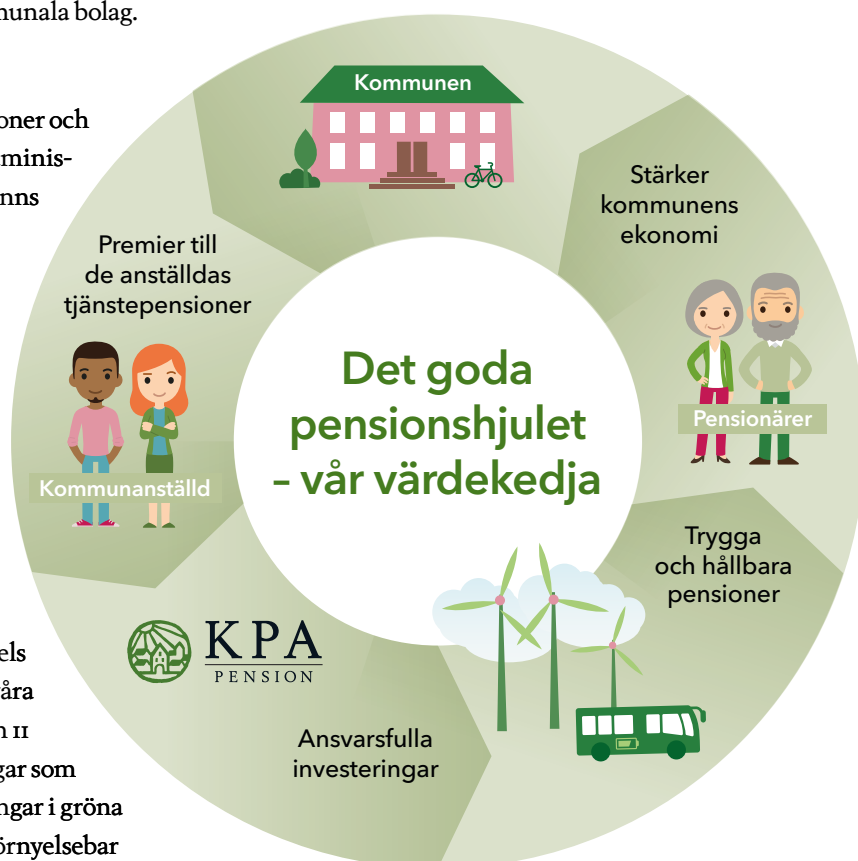
Vi hjälper merparten av Sveriges kommuner, regioner och ett stort antal kommunala bolag med pensionsadministration, försäkring och rådgivning. I vårt utbud finns förmedlingstjänst, beräkning och utbetalning av olika pensionsförmåner, förmånsbestämd försäkring samt beräkning och prognos av pensionsskuld. Dessutom erbjuder vi tilläggs-tjänster inom vår konsultoch kursverksamhet. Den kollektivavtalade tjänstegrupplivförsäkringen på det kommunala området omfattar drygt en miljon arbetstagare.

Samhälle

KPA Pension har en viktig roll i samhället. Dels för att vi förvaltar och betalar ut pensioner och dels genom att vi kan påverka och ställa krav genom våra investeringar. Vi har de senaste åren satsat mer än 11 miljarder kronor i gröna obligationer. Det är pengar som direkt går tillbaka till samhället genom investeringar i gröna projekt, till exempel cykelbanor, infrastruktur, förnyelsebar energi och hållbart byggande.

Klimat och miljö

Som en stor finansiell aktör har vi både möjlighet och skyldighet att bidra till den nödvändiga klimatomställningen världen står inför. Genom vårt ägande kan vi sätta press på företagen att agera i rätt riktning. Vi kan också investera i projekt som på olika sätt bidrar till hållbara mål.

För att vi ska vara trovärdiga i vårt hållbarhetsarbete är det viktigt att vi själva lever upp till kraven. Därför har vi som mål att vår verksamhet ska ha nettonollutsläpp av växthusgaser redan år 2030. För att nå dit behöver vi få alla delar i verksamheten med oss.

Det förvalda alternativet

KPA Pension är det förvalda alternativet inom pensionsavtalen AKAP-KL, KAP-KL och PA-KFS, som omfattar anställda i kommuner, regioner och kommunala bolag. Fackförbund och arbetsgivare har bestämt att vi ska förvalta tjänstepensionen om den anställda inte gör ett annat val och att pensionspengarna ska placeras i en traditionell pensionsförsäkring med en garanterad del.

Riktigt låga avgifter

Vi erbjuder alltid låga avgifter. Det betyder att varje kund får mer pengar i pension eftersom avgifterna påverkar hur stor den framtida pensionen blir.

Organisationsförändringar

Under 2019 genomförde Folksamgruppen en organisationsförändring som innebär att KPA Pension har tagit över ett antal medarbetare från Folsams affärsområde Liv- och pensionsservice som arbetar med KPA Pensions affär. Medarbetarna finns både i Stockholm och Sundsvall. Med den nya organisationen får vi en effektivare verksamhet och en ökad tydlighet mot kunderna.

Vår vision

Våra kunder ska känna sig trygga i en hållbar värld.

Vår affärsidé

KPA Pension erbjuder kollektivavtalad tjänstepension till kommunsektorn. Vi kombinerar trygga pensioner med hållbara placeringar.

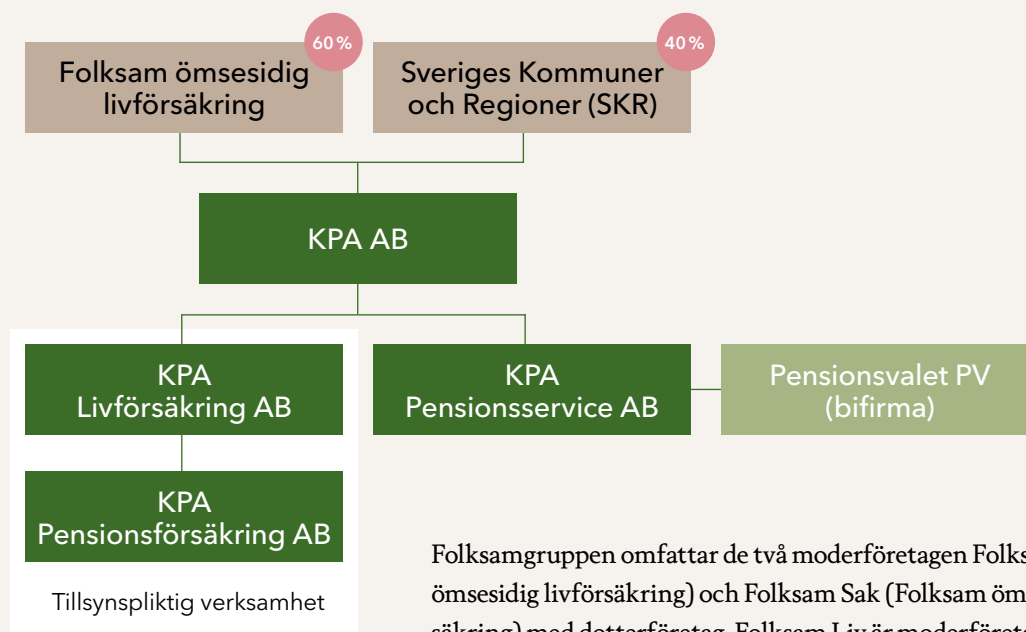
Vårt övergripande mål

KPA Pension ska vara det ledande tjänstepensionsbolaget som kunder, medarbetare och ägare kan känna sig stolta över.

Våra ägare

KPA Pension är ett företag inom Folksamgruppen. Vi ägs till 60 procent av Folksam och till 40 procent av SKR, Sveriges Kommuner och Regioner. Vårt huvudkontor ligger i Stockholm, men vi har också kontor i Sundsvall. Vi har ingen verksamhet utanför landets gränser.

Folksamgruppen omfattar de två moderföretagen Folksam Liv (Folksam ömsesidig livförsäkring) och Folksam Sak (Folksam ömsesidig sakförsäkring) med dotterföretag. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels det helägda dotterföretaget Folksam Fondförsäkring (Folksam Fondförsäkringsaktiebolag), dels delägda företag som bolagen inom KPA Pension, som ägs till 60 procent, och Folksam LO Pension (Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag), som ägs till 51 procent.

KPA Pension omfattar KPA AB, KPA Livförsäkring AB, KPA Pensionsförsäkring AB och KPA Pensionservice AB. KPA Pensionsförsäkring drivs, liksom sitt moderföretag KPA Livförsäkring, enligt ömsesidiga principer. Företagen får inte dela ut vinst och konsolideras inte. Allt överskott återförs till försäkringstagarna. Samtliga KPA-företag bedriver verksamhet under det gemensamma varumärket KPA Pension.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören (vd) för KPA Livförsäkring AB (publ) (KPA Livförsäkring), med organisationsnummer 502010-3502, avger härmed årsredovisning för 2019 vilket är företagets 57:e verksamhetsår. Styrelsen har sitt säte i Stockholm.

Ägarförhållanden och koncernstruktur

KPA Livförsäkring är ett helägt dotterföretag till KPA AB (556527-7182). KPA AB ägs till 60 procent av Folksam ömsesidig livförsäkring (502006-1585), nedan kallat Folksam Liv, och till 40 procent av Sveriges Kommuner och Regioner, SKR, genom SKR Företag AB (556117-7535). KPA AB äger förutom KPA Livförsäkring även KPA Pensionservice AB (556569-1077) med bifirman Pensionsvalet PV. KPA Livförsäkring äger KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (516401-6544), nedan kallat KPA Pensionsförsäkring. Samtliga KPA-företag har säte i Stockholm och benämns nedan KPA Pension.

KPA Livförsäkring drivs, liksom sitt dotterföretag KPA Pensionsförsäkring, enligt ömsesidiga principer. Företagen får inte dela ut vinst och konsolideras inte. Allt överskott återförs till försäkringstagarna. Samverkan med närstående företag sker inom bland annat distribution, administration och kapitalförvaltning för att nå stordriftsfördelar till nytta för kunderna. Ytterligare upplysningar om dotterföretag, närstående och deras relationer finns i not 33.

Verksamhet

KPA Livförsäkring är försäkringsgivare och leverantör av kommunal tjänstegrupplivförsäkring (TGL-KL). Tjänstegrupplivförsäkringen är en avtalsförsäkring grundad på det centrala kollektivavtalet mellan den kommunala arbetsmarknadens parter. Företaget hanterar tjänstegrupplivförsäkring åt hela kollektivet inom det kommunala området och har 1,2 miljoner kunder fördelade på cirka 2 000 arbetsgivare. Årligen hanteras drygt 2 000 TGL-ärenden.

Bolaget tillhandahåller även en fortsättningsförsäkring (TGL-FO) som komplement. Kommuner

och regioner (tidigare landsting) har dessutom möjlighet att teckna en grupplivförsäkring för förtroendevalda (GL-F) i KPA Livförsäkring.

KPA Pensionsförsäkring är ett helägt dotterföretag till KPA Livförsäkring som tillhandahållit traditionell försäkring och fondförsäkring för anställda i kommunal sektor (KAP-KL, AKAP-KL), där företaget är förvalsalternativ. Även för anställda inom avtalsområdet PA-KFS är KPA Pensionsförsäkring sedan 2013 förvalsalternativ. Företaget förvaltar även kollektivavtalad förmånsbestämd försäkring inom avtalsområdena KAP-KL, AKAP-KL och PA-KFS och tillhandahåller kompletta försäkringslösningar för arbetsgivarnas pensionsåtaganden.

Väsentliga händelser under året

För KPA Pension som helhet kan följande väsentliga händelser belysas:

- För åttonde året i rad toppade KPA Pension listan över pensionsbranschens mest hållbara varumärken i försäkringsbranschens Sustainable Brand Index (SBI).
- KPA Pension genom Folksamgruppen blev en av initiativtagarna i en ny global investerarallians för nettonollutsläpp av växthusgaser, FN:s Net-Zero Asset Owner Alliance, med samlade tillgångar till ett värde om cirka 40 000 miljarder kronor.
- KPA Pension blev under hösten som första företag i finansbranschen hbtq-certifierat. Målet med certifieringen är att ge alla anställda i verksamheten en ökad kunskap om hbtq-frågor, normer samt konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor för hbtq-personer.

- På årets ordinarie årsstämma utsågs Anders Henriksson, Anna-Britta Åkerlind och Boel Godner till ordinarie styrelseledamöter.
- Under våren lämnade Inge Bäckström KPA Pensions ledningsgrupp och ersattes av Fredrik Eklöf, chef Parter och ledningsstöd. Robin Paulsson tillträdde under hösten tjänsten som ekonomichef och ingår i ledningsgruppen.

Ekonomisk översikt

Resultat

Premienivån är oförändrad jämfört med föregående år, det vill säga 0,14 procent av årslönesumman. KPA Livförsäkrings starka finansiella ställning gör att en stor del av premien kan finansieras med egna medel (fond för tilldelad återbäring, FTÅ). För 2019, finansierades närmare 86 procent av premien genom uttag ur fond för tilldelad återbäring, vilket medförde att kundernas faktiska premieinbetalning var 0,02 procent av årslönesumman (0,04 procent av årslönesumman för 2018). Företagets totala premieinkomst uppgick under året till 311 (294) miljoner kronor.

Kapitalavkastningen i KPA Livförsäkring har under året varit god, se mer under avsnittet Kapitalförvaltning och -avkastning, vilket möjliggjort att företaget kunnat göra en avsättning till fond för tilldelad återbäring för 2019. Avsättningen uppgick till 380 (0) miljoner kronor, och därmed uppgick fonden till 1 658 (1 545) miljoner kronor vid årets slut.

Utbetalda försäkringsersättningar, inklusive skaderegleringskostnader, är i nivå med 2018. Totalt utbetalda försäkringsersättningar uppgick för året till 304 (305) miljoner kronor.

Livförsäkringsavsättningar och avsättningen för oreglerade skador minskade under året med 52 (45) miljoner kronor. Det beror i huvudsak på ett minskat antal som har efterskydd samt upplösning av reserv för oreglerade skador.

Företagets verksamhet är stabil med jämna volymer mellan åren. Företagets driftskostnader, exklusive skaderegleringskostnader, uppgick till 26 (25) miljoner kronor.

Det tekniska resultatet uppgick till 23 (17) miljoner kronor. Ökningen av resultatet jämfört med 2018 berodde i huvudsak på högre avkastning. Årets resultat efter skatt blev 99 (-6) miljoner kronor, vilket kan förklaras av upplösning av periodiseringsfonden om 99 (-34) miljoner kronor för 2019.

Ekonomisk ställning

KPA Livförsäkring är välkonsoliderat utifrån de legala kapitalkraven. Solvenskvoten (kapitalbasen ställd i relation till solvenskapitalkravet) uppgick per den 31 december 2019 till 3,1 (3,4), vilket innebär att kapitalbasen med god marginal överstiger de solvenskapitalkrav som ställs på verksamheten.

Den kollektiva konsolideringsgraden, som visar förhållandet mellan tillgångar som företaget förvaltar och de försäkrades samlade försäkringskapital, uppgick per den 31 december 2019 till 214 (217). En kollektiv konsolidering över 100 innebär att det finns en buffert för att klara svängningarna på kapitalmarknaden.

Kapitalförvaltning och -avkastning

KPA Livförsäkrings investeringar fördelas på olika tillgångsslag och marknader för att nå en god riskspridning och en god avkastning. Investeringar görs främst i räntebärande värdepapper och aktier. Dessutom finns ett bolagsstrategiskt innehav, dotterföretaget KPA Pensionsförsäkring. KPA Livförsäkring tillämpar ansvarsfull kapitalförvaltning, vilket innebär att samtliga tillgångar förvaltas utifrån ett långsiktigt ansvarsfullt perspektiv, avseende såväl etik som miljömässiga hänsyn, utan att göra avkall på avkastningskrav och lämplig risknivå.

Våren 2019 genomförde företaget en större förändring av den utländska aktieportföljen. Företaget halverade antalet innehav och behöll de bolag med bäst ESG-betyg. Samtidigt halverade företaget innehaven i energisektorn och minskade koldioxidavtrycket för portföljen i stort.

Året dominerades av den amerikanska centralbankens helomvändning från räntehöjningscykel till snabba räntesänkningar, föranledd av det skarpa fallet i investerares riskbenägenhet under slutet av 2018. Ändrad retorik från den amerikanska centralbanken efter årsskiftet fick den amerikanska 10-åriga statsobligationsräntan att falla omkring 1,25 procentenheter, varpå den amerikanska styrräntan sänktes med 0,25 procentenheter tre gånger i kort följd under det andra halvåret. Svenska räntor följde med i den globala förändringen av investerares riskbenägenhet och den svenska 10-åriga statsobligationsräntan föll omkring en procentenhet fram till hösten. I september överraskade Riksbanken med tydliga signaler om en kommande räntehöjning, vilken också genomfördes i december. Kombinationen av en helomvändning

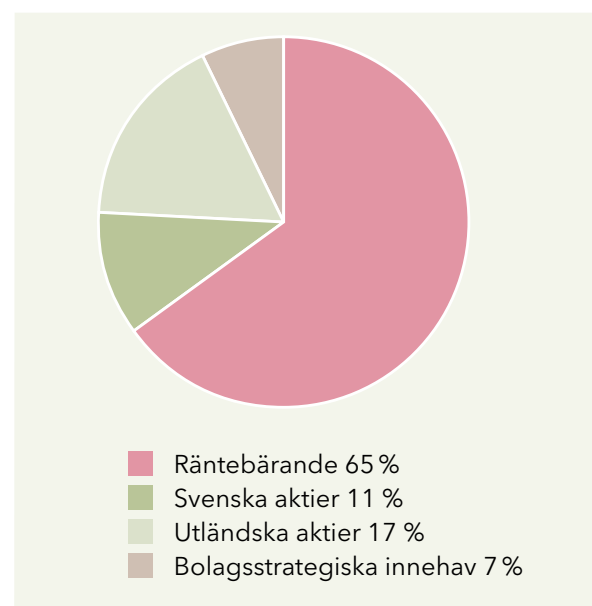
från den amerikanska centralbanken och en styrräntehöjning från Riksbanken i slutet av året innebar att räntan på en svensk 2-årig statsobligation föll ungefär 0,5 procentenheter fram till hösten för att mot slutet av året ha återhämtat nästan hela fallet. Riksgälden flaggade under hösten för ett något större utbud av svenska statsobligationer under 2020, vilket troligtvis också bidrog till högre svenska räntor. Däremot var förväntningarna på ytterligare höjningar av reporäntan under de kommande åren fortsatt mycket låga vid årets slut.

Aktiemarknaderna steg kraftigt under 2019. Både den svenska och den globala aktiemarknaden levererade en avkastning på cirka 30 % i lokal valuta. De utländska innehaven fick dessutom hjälp av en svagare krona vilket medförde att avkastningen på den globala aktiemarknaden omräknat i svenska kronor uppgick till cirka 35 procent. Aktiemarknadens kraftiga uppgång var till viss del en effekt av att förväntningarna var lågt ställda inför året, efter det kraftiga börsfallet i slutet på 2018. När det visade sig att oron för den globala konjunkturutvecklingen var överdriven, centralbanker återigen började stimulera ekonomin och räntorna föll, gav det bränsle åt aktiemarknaden. Framgångar i handelskonflikten mellan USA och Kina var en annan bidragande orsak till börsuppgången under året.

KPA Livförsäkrings förvaltade kapital uppgick vid utgången av 2019 till totalt 4 946 (4 845) miljoner kronor, varav cirka 65 (69) procent utgjordes av räntebärande värdepapper utgivna av stater och kommuner

och bostadsinstitut, eller motsvarande. Totalt uppgick räntebärande placeringar till 3 206 (3 356) miljoner kronor och durationen i den räntebärande portföljen var under året cirka 3,4 (3,5) år. Aktieportföljen, bestående av noterade svenska och utländska aktier, stod för cirka 28 (24) procent av det förvaltade kapitalet och uppgick till 1 396 (1 145) miljoner kronor. Värdet på dotterföretaget KPA Pensionsförsäkring uppgick vid årets slut till 344 miljoner kronor, motsvarande cirka 7 (7) procent av kapitalet. Valutaexponeringen var vid utgången av året cirka 12 (10) procent.

Placeringsstillgångarnas fördelning, marknadsvärde

Totalavkastningen för år 2019 på företagets tillgångar var 7,8 (0,0) procent, motsvarande 376 (7) miljoner kronor. Det som i huvudsak förklarar totalavkastningen är företagets strategiska tillgångsfördelning, vilken bland annat styrs av försäkringsåtagandenas art och företagets risktolerans. Mot bakgrund av vald

tillgångsfördelning förklaras årets avkastning främst av en starkt positiv utveckling för aktier i kombination med en svagt positiv utveckling för räntebärande tillgångar. Avkastningen för aktier blev därmed 32,4 (-2,1) procent och för räntebärande tillgångar 0,3 (0,5) procent.

Totalavkastningstabell

Mkr	Ingående marknads- värde 2019-01-01	Utgående marknads- värde 2019-12-31	Total- avkast- ning 2019	Total- avkast- ning 2019 %	Total- avkast- ning 2018 %	Total- avkast- ning 2017 %	Total- avkast- ning 2016 %	Total- avkast- ning 2015 %
Räntebärande placeringar	3 356	3 206	11	0,3	0,5	0,6	2,7	1,0
Aktier	1 145	1 396	365	32,4	-2,1	9,7	12,0	7,2
Special- placeringar	0	0	0	6,6	5,2	-22,8	22,9	11,4
Företagsstrate- giska innehav	344	344	-	-	-	-	-	-
Summa	4 845	4 946	376	7,8	0,0	3,0	4,8	2,4

Totalavkastningstabellen är uppställd enligt rekommendation från Svensk Försäkring och företagets riktlinjer för mätning och rapportering av totalavkastning. I not 35 redovisas hur totalavkastningstabellen är kopplad till resultat- och balansräkningen.

Hållbarhet

KPA Pensions hållbarhetsarbete utgår ifrån att kunderna ska känna sig trygga i en hållbar värld och i deras önskemål om en trygg och hållbar pension. Därför har KPA Pension sedan 1998 förvaltat pengarna med hänsyn till människa och miljö. De etiska placeringskriterierna, internationella ramverk och konventioner tillsammans med kundernas önskemål utgör grunden för alla investeringar.

En kapitalförvaltning som gör skillnad

Det är genom kundernas framtida pensioner som KPA Pension har störst möjlighet till påverkan. Med mer än 200 miljarder kronor i förvaltat kapital skapas möjlighet att agera långsiktigt och hållbart och samtidigt skapa en god avkastning till kunderna. KPA Pensions etiska investeringskriterier ligger till grund för investeringar i alla tillgångsslag. Det innebär bland annat att KPA Pension inte investerar i företag som tillverkar vapen, tobak, alkohol eller spel. Dessutom påverkar KPA Pension företag i frågor som rör miljö och klimat, mänskliga rättigheter och korruption.

Fortsatt fokus på klimatet

Under året har fokus, både för KPA Pension och i övriga samhället, varit ställt på klimatet. Det är positivt att medvetenheten kring klimatförändringarna har ökat. Men för att ha en chans att möta Parisavtalet och 1,5 gradersmålet krävs insatser från alla håll, inte minst från finansiella aktörer.

KPA Pension har under flera år mätt utsläpp av växthusgaser i sina aktieinnehav och arbetat med att få ner det. Bland annat investerar man inte i företag där mer än 30 procent av intäkterna kommer från kol. Under året har företaget sålt ett antal utländska aktier och fått ner utsläppen i den utländska portföljen ytterligare. Men KPA Pension nöjer sig inte med det. Under 2019 har företaget som en del i Folksamgruppen varit en av initiativtagarna till den så kallade Net-Zero Asset Owner Alliance som är ett initiativ tillsammans med andra stora kapitalägare där målet är att ha nettonollutsläpp av växthusgaser i investeringsportföljerna år 2050.

Gröna obligationer

KPA Pension satsar på investeringar som tydligt styr mot en hållbar utveckling. Investeringar i gröna obligationer, där medel utlånas till projekt som är öronmärkta till miljö- och klimatanpassade projekt, är ett exempel. Dessa investeringar passar utmärkt för företagets produkter, med lång investeringshorisont och låg risk. Att det dessutom ofta är KPA Pensions kunder, kommuner och regioner som ger ut gröna obligationer gör detta investeringsslag än mer attraktivt. Hittills har KPA Pension investerat mer än 10 miljarder i gröna obligationer och planen är att fortsätta med dessa investeringar.

Hållbarhet i den egna verksamheten

Hållbarhet handlar också om vilket avtryck KPA Pension lämnar från den egna verksamheten. För att KPA Pension ska vara trovärdiga är det en självklarhet att ha en effektiv och tydlig hållbarhetsstyrning som omfattar alla delar i verksamheten. KPA Pension arbetar medvetet med att minimera den egna miljöpåverkan. Målet är att ha nettonollutsläpp av växthusgaser från den egna verksamheten år 2030. Den största utsläppskällan är resor och därför har man under året skärpt resepolicy som anger att medarbetare ska välja tåg framför flyg på resor under 60 mil. Företagets klimatpåverkan kommer också från pappersförbrukning och postal kommunikation med kunder. Under året har KPA Pension anslutit sig till den digitala brevlådan Kivra med fler än tre miljoner användare.

KPA Pension klimatkompenserar utsläpp från den egna verksamheten med det dubbla genom Vi-sko-gen. Från och med 2019 klimatkompenserar man också för ägda fastigheter.

För KPA Pension handlar hållbarhet inte bara om miljö och klimat. En annan viktig hållbarhetsfråga är mångfald och inkludering. Därför är KPA Pension stolta över att vara finansbranschens första hbtq-certifierade företag. Medarbetarna har deltagit i en gedigen utbildning om hbtq, normer och konsekvenser av normer för hälsa och livsvillkor. Målet med certifieringen är att skapa en gemensam och inkluderande värdegrund där kunder och medarbetare bemöts på lika villkor.

Jämställda pensioner

Under året har KPA Pension fortsatt att sätta fokus på jämställda pensioner. I Sverige har kvinnor i genomsnitt 29 procent lägre lön än män och därför är detta en viktig fråga för företaget. Vd för KPA AB, Britta

Bureau, har under året tagit upp ämnet i olika forum, bland annat på KPA Pensions välbesökta seminarium under Almedalsveckan. Marknadsföring är också ett effektivt sätt att nå ut. Det är ett sätt att både stärka varumärket och förankra det i KPA Pensions värderingar. Årets reklamfilmer har på olika sätt berört ämnet jämställdhet. Kampanjen har fått en positiv respons och stor genomslagskraft men också skapat en hel del diskussioner, inte minst på sociala medier.

För närmare upplysningar om KPA Pensions hållbarhetsarbete hänvisas till KPA Pensions Hållbarhetsredovisning 2019 (www.kpa.se). På webbplatsen finns också bolagsstämmorapporten som redovisar de frågor som KPA Pension har lyft på bolagsstämmor under året.

Medarbetare

KPA Pension ingår i Folksamgruppen som tillämpar tillikaanställning, vilket innebär att medarbetarna är anställda i flera företag inom gruppen. I Folksamgruppen arbetar cirka 4 000 medarbetare på olika företag och orter i Sverige. Varje medarbetare är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. På kostnadsställen som tillhör KPA Pension finns det cirka 223 medarbetare. Folksamgruppen har en gemensam HR-funktion som ger stöd i kompetensförsörjningen för samtliga företag inom gruppen. KPA Pension ska vara en attraktiv arbetsplats med kända och konkurrenskraftiga erbjudanden till nuvarande och framtida medarbetare. I 2019 års medarbetarundersökning låg resultatet på en fortsatt hög nivå.

KPA Pension ska ha miljöer med processer, informationsstöd och teknik som stödjer effektivitet och legala krav och som dessutom främjar god hälsa och motivation. Som ett led i detta har KPA Pension gjort insatser för att stärka det aktivitetsbaserade arbetsättet som bland annat bidrar till samarbete, lärande, hållbarhet och kostnadseffektivitet. För att främja effektivt samarbete har medarbetarna utbildats i "Att leda andra och sig själv i förändring", i samarbete med företagshälsan. KPA Pension har också blivit finansbranschens första hbtq-certifierade bolag och medarbetarna har utbildats för att få ökad kunskap om hbtq-frågor.

KPA Pensions sjuktal för helåret 2019 uppgår till 5,3 procent, vilket är något högre jämfört med föregående års utfall på 4,1 procent (rullande 12 månader). Under året har KPA Pension arbetat för ökad hälsa,

sänkta sjuktal och ett gemensamt lärande inom området. Respektive verksamhet har identifierat behov och genomfört riktade insatser. Dessa har sedan följts upp på övergripande nivå. Uppföljning på individnivå avseende prestation, arbetsbelastning och välmående genomförs löpande.

Kompetensutveckling

För att ha pensionsbranschens mest nöjda kunder ska KPA Pension ha chefer och ledare som genom ett strategiskt och coachande förhållningssätt tar ansvar för kompetensförsörjning och rätt prestation. Under 2019 har en särskild insats gjorts för att stärka cheferna i att tilldela och tydliggöra mål, stämna av kompetens och lämplighet samt följa upp prestation och utveckling i KPA Pensions digitala stöd för talent management.

KPA Pensions medarbetare ska bidra till en kultur där gemensamt ansvar tas för kontinuerlig utveckling, samarbete och lärande. KPA Pension arbetar löpande med kompetensutveckling för att säkerställa regulatoriska kunskaps- och kompetenskrav. Under 2019 har berörda medarbetare genomgått utbildning inom bland annat klagomålshantering, åtgärder mot penningtvätt, hot i yrkesrollen, konkurrensrätt, intern kontroll och arbetsmiljö. En hållbarhetsutbildning och en utbildning om KPA Pensions fondförsäkringserbjudande har tagits fram. Dessutom har lärande inom KPA Pensions affär, kollektivavtalad pension och juridik vidareutvecklats.

Försäkringsdistributionslagen (FDL/IDD) som trädde i kraft 2018 ställer krav på kunskap, kompetens och lämplighet hos försäkringsdistributörer. KPA Pension har infört en tydlig struktur för att säkerställa att regelverket efterlevs. Medarbetare och chefer som berörs av FDL/IDD har genomgått externa certifieringar, interna utbildningar med kunskapstest samt årlig fortbildning.

Löner, ersättningar och övriga villkor

KPA Pension är genom medlemskapet i arbetsgivarföreningen KFO bundet av kollektivavtal om löner och allmänna anställningsvillkor. Enligt KPA Pensions ersättningspolicy ska lönerna vara individuella och differentierade, motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar. KPA Pension har, med undantag för Folksamgruppens belöningsprogram, inga rörliga

ersättningar eftersom de kan medföra ett överdrivet risktagande. Vad gäller jämställda löner inom KPA-företagen låg skillnaden i medellön mellan kvinnliga och manliga medarbetare på cirka 20 (20) procent för 2019. Vid en nedbrytning på likvärdiga arbeten låg löneskillnaden på cirka 12 (5) procent.

Medarbetare inom KPA Pension omfattas av Folksamgruppens belöningsprogram, som syftar till att synliggöra och sätta fokus på de övergripande affärsstrategierna och målen. Belöningsprogrammet omfattar samtliga medarbetare inom Folksamgruppens verksamhet utom Folsams vd, koncernledning, vd och vice vd i dotterföretagen samt chefen för internrevision i Folksam Sak respektive Folksam Liv. Utfall från belöningsprogrammet betalas inte ut som kontant ersättning utan avsätts i en pensionsförsäkring. Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor upp till maximalt 20 000 kronor per medarbetare, beroende på grad av måluppfyllelse.

Medelantal anställda samt löner och ersättningar, med särskild specifikation på ersättningar till ledande befattningshavare, redovisas i not 34.

Väsentliga risker och osäkerhetsfaktorer

Resultatutvecklingen påverkas i hög grad av börs- och valutakursers utveckling liksom av förändringar i det allmänna ränteläget. Dessa påverkas i sin tur av förändringar av makroekonomiska faktorer såsom tillväxt, inflation och arbetslöshet. Riskerna och de beslut som fattas för att hantera dessa påverkar företagets ekonomiska ställning och förmåga att nå dess mål. Genom aktiva, kontrollerade och affärsmässiga beslut med beaktande av risker skapas förutsättningar att erbjuda kunderna trygga försäkringslösningar. Därför är det viktigt att risker hanteras och kontrolleras på ett strukturerat sätt, både i ett kort och ett långt tidsperspektiv. En beskrivning av KPA Livförsäkrings samlade risker och hur de styrs samt hanteras återfinns i not 2.

Bolagsstyrning

God bolagsstyrning handlar om att säkerställa att företag sköts på ett hållbart, ansvarsfullt och så effektivt sätt som möjligt. En övergripande målsättning med företagets bolagsstyrning, förutom att den ska överensstämma med övergripande vision, mål om nöjda kunder och etiska principer, är att säkerställa en god avkastning för ägarna.

Bolagsstyrningen av KPA Livförsäkring följer de regelverk som gäller inom moderföretaget och utgår från svensk lagstiftning, och Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd. KPA Pension tillämpar också Svensk kod för bolagsstyrning, bolagsstyrningsrapport upprättas för KPA AB och KPA Pensionsförsäkring. Utöver de externa styrande regelverken finns interna regelverk, klassificerade som övergripande, som fastställts av stämman, styrelse eller vd. Instruktioner och regelverk som har fastställts i moderföretagets styrelse och som har bäring på KPA Livförsäkring tas därefter, efter anpassning till företagets verksamhet, i KPA Livförsäkrings styrelse. Vissa av regelverken fastställs årligen, oavsett om de förändras eller inte.

Varje kvartal redovisas den ekonomiska ställningen, i form av de kvartalsbokslut som upprättas, för styrelsen. Samtliga företag inom KPA Pension har en gemensam företagsledning.

Företagsledning

Britta Burreau, vd KPA AB och KPA Pensionsförsäkring, född 1964

Daniel Larsson, verksamhetsområde Chefsaktuarie, född 1982

Fredrik Eklöf, verksamhetsområde Parter och ledningsstöd, född 1978

Johan Sjöström, affärsområde Individ och marknad samt vd i KPA Livförsäkring, född 1968

Ninni Wibeck, affärsområde Arbetsgivare och försäljning samt vd KPA Pensionservice AB, född 1973

Robin Paulsson, verksamhetsområde Ekonomi och controlling, född 1975

Adjungerade:

Daniel Ejderberg, sektionschef IT Liv och Pension, född 1973

Jeanette Almér, verksamhetsområde Affärsutveckling, född 1973

Framtida utveckling

KPA Livförsäkring verkar i en bransch under förändring där utvecklingen går mot allt mer digitaliserade tjänster och ökad automatisering och effektivisering samtidigt som hållbarhetsfrågor blir allt viktigare. Det finns även ett antal regelverksförändringar, vissa med oklar påverkan, som skapar tryck på förändring.

Digitalisering

För KPA Livförsäkring innebär digitalisering och automatisering en möjlighet att förenkla tillvaron och förbättra upplevelsen för kunderna, samtidigt som det även ska effektivisera företagets processer. Företaget kommer att fortsätta satsa på detta område och vidareutveckla tjänster i nära samverkan med användarna av tjänsterna.

Hållbarhet

Det ställs allt högre krav på företags hållbarhetsarbete och det är en trend som sannolikt lär fortsätta. Hållbarhet är en viktig fråga för hela KPA Pension. Med utgångspunkt i FN:s hållbarhetsmål vill KPA Pension finnas med som en finansiell partner och visa den nytta pensionskapital kan göra samt att hållbarhet och god avkastning går hand i hand. Att KPA Pension lyckas med ett långsiktigt hållbarhetsarbete är avgörande för framtida utveckling då kraven på mätbarhet, transparens och standardiserad redovisning och rapportering ökar. Det ställs också högre krav på finansiella aktörer att redovisa vilka resultat företagen uppnår i sitt hållbarhetsarbete. KPA Pension blev under 2019 en av initiativtagarna i en ny global investerarallians för nettonollutsläpp av koldioxid, UN convened Net-Zero Asset Owner Alliance. Företaget kommer fortsatt, till exempel via investeraralliansen, driva och prioritera hållbarhetsfrågor.

Kommande regelverksförändringar

Inom regelverksområdet pågår ett antal större förändringar som kommer att ha en stor inverkan på KPA Livförsäkrings verksamhet. Kommande regelverksförändringar kan också komma att påverka företagets risker och riskhantering. KPA Livförsäkring bevakar löpande utvecklingen och analyserar eventuella konsekvenser av förändrade regelverk. De mest aktuella kommande regelverksförändringarna för företaget är den nya tjänstepensionsregleringen, IFRS 9 Finansiella instrument, IFRS 17 Insurance contracts, 2020-översyn Solvens II och Sustainable Finance.

Tjänstepensionsreglering och tillhörande föreskrifter

Under hösten 2019 lade regeringen fram en proposition för riksdagen med det slutliga förslaget om en ny tjänstepensionsreglering. Den 13 november 2019 röstade riksdagen igenom tjänstepensionspropositionen, men regeringen behöver ta fram ytterligare förslag till ändringar för att säkra en effektiv förvaltning av tjänstepensionskapitalet och ett fullgott skydd för pensionärerna. Regleringen för tjänstepensionsföretag utgår från andra tjänstepensionsdirektivet (IORPII). Utöver de regler som följer av direktivet innebär regleringen bland annat en förstärkt reglering kring företagsstyrning och riskhantering samt ett riskbaserat kapitalkrav. Den nya regleringen trädde i kraft den 15 december 2019. Finansinspektionen har tagit fram föreskrifter och allmänna råd som genomför delar av IORPII som inte genomförs i lag, dessutom görs nationella tillägg. De nya föreskrifterna och allmänna råden innehåller regler om hur företaget ska beräkna de försäkringstekniska avsättningarna och det riskkänsliga kapitalkravet, det finns bestämmelser om företages kapitalbas, system för företagsstyrning, investeringar samt om den information som företaget ska lämna bland annat till de försäkrade. Föreskrifterna trädde i kraft den 1 januari 2020.

KPA Livförsäkring följer sedan 1 januari 2016 försäkringsregleringen enligt Solvens II, men har enligt tjänstepensionsregleringen möjlighet att ombilda sig till ett tjänstepensionsföretag. KPA Livförsäkring kommer att fortsätta analysera effekterna av den nya regleringen med målsättning att ombilda företaget till den nya tjänstepensionsregleringen.

IFRS 9 Finansiella instrument

Standarden IFRS 9 Finansiella instrument trädde i kraft den 1 januari 2018 och ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. KPA Livförsäkring har dock valt att tillämpa det tillägg till nuvarande tillämpad standard IFRS 4 Försäkringsavtal, som medger tillfälligt undantag från IFRS 9 för perioden 2018-2020. IASB har gett ut ett förslag att denna möjlighet till tillfälligt undantag ska utsträckas till 2021. Analys pågår för att bedöma effekterna av IFRS 9.

IFRS 17 Insurance contracts

IASB har i maj 2017 publicerat standarden IFRS 17

Insurance contracts som ursprungligen föreslogs träda i kraft den 1 januari 2021. Standarden är ännu inte antagen i EU. Utformningen av standarden har varit omdebatterad och innebär stora förändringar i värdering, en förändrad presentation av resultaträkningens poster och en ny intäktsredovisning. I somras gav IASB ut en Exposure Draft med förslag till ändringar i IFRS 17. En av de ändringar som föreslås av IASB är ett senare ikraftträdandedatum, den 1 januari 2022. I vilken utsträckning standarden blir tillämplig på onoterade försäkringsföretag i Sverige är oklart och Finansinspektionen utreder för närvarande hur implementationen ska ske i Sverige. Finansinspektionen har emellertid under sommaren kommunicerat att de överväger att införa en två-årig implementeringstid av sina redovisningsföreskrifter för juridisk person och onoterade försäkringsföretags koncernredovisningar. Finansinspektionen har även tillkännagivit att man under 2020 avser att inleda ett regelprojekt för att ta bort kravet för onoterade försäkrings- och tjänstepensionsföretag att tillämpa full IFRS i koncernredovisningen. I vilken utsträckning IFRS 17 blir tillämplig på försäkringsföretagen i KPA Livförsäkring är därför ännu inte klart. Inom KPA Livförsäkring pågår ett projekt för att analysera effekterna av standarden.

2020-översyn Solvens II

2020-översynen kom igång 2018/2019 och behandlar såväl Solvens II-direktivet som Solvens II-förordningen. Översynen motiveras av att det i Solvens II-regelverket finns ett antal bestämmelser om att reglerna innan utgången av 2020 ska följas upp, utvärderas och eventuellt ändras.

Kommissionen har begärt tekniska råd från den europeiska myndigheten för försäkring och tjänstepension, EIOPA, som del av översynen. EIOPA ska publicera sina tekniska råd senast den 30 juni 2020. Konkreta lagförslagsinitiativ från Kommissionen väntas senast i slutet på 2020. Om Parlamentet och Rådet antar förslagen utan revideringar kan ny EU lagstiftning tidigast träda i kraft mot slutet på 2021/början på 2022. Implementering av nya lagförslag kommer att medföra förändringar både i Solvens II-förordningen och i försäkringsrörelselagen samt med denna lagstiftning tillhörande myndighetsföreskrifter från Finansinspektionen.

I Sverige har arbetet med översynen börjat på allvar under hösten 2019. Detta sker främst via Svensk Försäkring och Insurance Europe, där försäkringsbranschen gemensamt identifierar prioriterade områden och lämnar samordnade svar till remisserna. I nuläget bedöms förslag till förändringar i solvenskapitalkraven, försäkringstekniska avsättningar och gruppsolvensberäkningarna vara prioriterade områden. Även omfattningen av tillsynsrapporteringen är av stort intresse.

KPA Livförsäkring kommer att fortsätta följa arbetet med 2020-översynen, parallellt med analysen av tjänstepensionsregleringen, därmed finns en viss osäkerhet hur stor påverkan Solvens II översynen får på företaget.

Sustainable Finance

EU är fast beslutet att nå Parisavtalet och begränsa den globala uppvärmningen till en nivå max 2 grader och helst max 1,5 grader. Det kommer krävas enorma kapital för att nå målen. Finansbranschen har därför en nyckelroll i att skapa en hållbar ekonomi och nu kommer krav på ökat ansvar. Ambitionen är att det finansiella systemet ska bli en del av lösningen för att skapa en grönare och mer hållbar ekonomi. För det krävs dock en omfattande förändring av det finansiella systemet. För att åstadkomma detta har EU-kommissionen tagit fram en handlingsplan med 10 åtgärder. De tre övergripande målen för EU-kommissionens handlingsplan är att:

1. Ställa om finansiella flöden i mer hållbar riktning.
2. Integrera hållbarhet i riskhanteringen.
3. Främja transparens och långsiktighet i ekonomin.

De första stegen för att åstadkomma önskad förändring har redan tagits och innebär bland annat att KPA Livförsäkring behöver anpassa sig efter två nya förordningar och förändringar genom så kallade delegerade akter under de kommande åren. Först ut är Förordningen om hållbarhetsrelaterade upplysningar som ska lämnas inom den finansiella sektorn.

Femårsöversikt

Mkr	2019	2018	2017	2016	2015
Resultat					
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	311	294	279	266	252
Kapitalavkastning netto i försäkringsrörelsen	369	1	145	241	118
Försäkringsersättningar	-292	-298	-285	-300	-335
Återbäring och rabatter	-380	0	-200	-150	-100
Försäkringsrörelsens tekniska resultat	23	17	4	57	17
Årets resultat	99	-6	47	122	12
Ekonomisk ställning					
Placeringstillgångar till verkligt värde	4 877	4 757	5 038	5 112	4 923
Försäkringstekniska avsättningar	2 289	2 228	2 491	2 532	2 545
Konsolideringskapital	2 708	2 682	2 691	2 702	2 656
varav uppskjuten skatt	106	80	117	127	102
Kollektiv konsolideringsgrad	214	217	203	202	200
Solvens I					
Kapitalbas	-	-	-	-	2 554
Erforderlig solvensmarginal	-	-	-	-	376
Kapitalbas för försäkringsgruppen*	-	-	-	-	54 371
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen*	-	-	-	-	3 798
*) Solvensrelaterade beloppsuppgifter visas för Folksam ömsesidig livförsäkring vilket är den försäkringsgrupp KPA Livförsäkring ingår i					
Solvens II					
Kapitalbas	2 589	2 467	2 450	2 396	-
varav primärkapital	2 589	2 467	2 450	2 396	-
varav tilläggskapital	-	-	-	0	-
Minimikapitalkrav	239	226	227	232	-
Solvenskapitalkrav	835	725	783	748	-
Kapitalbas för försäkringsgruppen*	84 470	74 071	73 999	73 198	-
Erforderlig solvensmarginal för försäkringsgruppen*	2 493	2 243	2 169	2 221	-
*) Solvensrelaterade beloppsuppgifter visas för Folksam ömsesidig livförsäkring vilket är den försäkringsgrupp KPA Livförsäkring ingår i					

Femårsöversikt, forts.

Nyckeltal, procent ¹⁾	2019	2018	2017	2016	2015
Livförsäkringsrörelsen					
Förvaltningskostnadsprocent	0,8	0,8	0,7	0,6	0,6
Kapitalförvaltning					
Direktavkastning	1,0	1,1	1,1	1,5	1,5
Totalavkastning	7,8	0,0	3,0	4,8	2,4

¹⁾ Beräkning av nyckeltalen framgår i Definitioner och begrepp

Förslag till vinstdisposition

Till årsstämmans förfogande står enligt balansräkningen

Konsolideringsfond	2 502 057 750
Årets resultat	99 107 942
Totalt, kronor	2 601 165 692

Styrelsen och vd föreslår stämman att 2 601 165 692 kronor förs över till konsolideringsfond.

Finansiella rapporter

Resultaträkning.....	21
Rapport över totalresultat.....	21
Balansräkning	22
Rapport över förändringar i eget kapital	24
Kassaflödesanalys.....	25
Årsredovisningens undertecknande.....	82

NOTER

Not 1. Redovisningsprinciper.....	27	Not 19. Övriga fordringar	62
Not 2. Upplýsningar om risker	35	Not 20. Finansiella tillgångar och skulder	63
Not 3. Premieinkomst.....	54	Not 21. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder	67
Not 4. Kapitalavkastning, intäkter.....	54	Not 22. Aktiekapital	67
Not 5. Orealiserade vinster på placeringstillgångar.....	55	Not 23. Disposition av företagets vinst eller förlust	68
Not 6. Utbetalda försäkringsersättningar	55	Not 24. Obeskattade reserver	68
Not 7. Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar.....	55	Not 25. Livförsäkringsavsättning.....	68
Not 8. Driftskostnader	55	Not 26. Öreglerade skador.....	69
Not 9. Kapitalavkastning, kostnader	56	Not 27. Återbäring och rabatter.....	69
Not 10. Orealiserade förluster på placeringstillgångar.....	56	Not 28. Uppskjuten skatteskuld	70
Not 11. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument	57	Not 29. Skulder till kreditinstitut	70
Not 12. Skatter	58	Not 30. Övriga skulder	70
Not 13. Aktier och andelar i koncernföretag.....	59	Not 31. Ställda säkerheter.....	71
Not 14. Aktier och andelar.....	60	Not 32. Eventualförpliktelser.....	71
Not 15. Obligationer och andra räntebärande värdepapper	60	Not 33. Upplýsningar om närstående	72
Not 16. Utlåning kreditinstitut	61	Not 34. Medelantal anställda samt löner och ersättningar.....	75
Not 17. Derivat	61	Not 35. Avstämning av totalavkastningstabell.....	80
Not 18. Upplýsningar om kvittning.....	62	Not 36. Tvister	81
		Not 37. Väsentliga händelser efter balansdagen	81

Resultaträkning

Mkr	Not	2019	2018
Teknisk redovisning av livförsäkringsrörelsen			
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	3		
Premieinkomst (före avgiven återförsäkring)		312	294
Premier för avgiven återförsäkring		0	-
		311	294
Kapitalavkastning, intäkter	4	212	191
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	5	169	-
Försäkringsersättningar			
Utbetalda försäkringsersättningar	6	-304	-305
Förändring i Avsättning för oreglerade skador	26	12	7
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättningar	7	40	45
Återbäring och rabatter	27	-380	-
Driftskostnader	8	-26	-25
Kapitalavkastning, kostnader	9	-9	-8
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	10	-3	-183
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		23	17
Icke-teknisk redovisning			
Livförsäkringsrörelsens tekniska resultat		23	17
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		23	17
Bokslutsdispositioner	24	99	-34
Resultat före skatt		122	-17
Skatt på årets resultat	12	-23	11
Årets resultat		99	-6

Rapport över totalresultat

Mkr	2019	2018
Årets resultat	99	-6
Övrigt totalresultat	-	-
Totalresultat för perioden	99	-6

Balansräkning

Tillgångar

Mkr	Not	2019	2018
Placeringsstillgångar			
Placeringar i koncernföretag			
Aktier och andelar i koncernföretag	13	344	344
		344	344
Andra finansiella placeringstillgångar			
Aktier och andelar	14	1 382	1 135
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15	3 144	3 266
Utlåning till kreditinstitut	16	1	7
Derivat	17	7	5
		4 533	4 413
Summa placeringstillgångar		4 877	4 757
Fordringar			
Fordringar avseende direkt försäkring		0	-
Övriga fordringar	19	9	43
		10	43
Andra tillgångar			
Kassa och bank		110	145
Aktuell skattefordran		5	-
		114	145
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		13	20
		13	20
Summa tillgångar		5 014	4 965

Balansräkning

Eget kapital, avsättningar och skulder

Mkr	Not	2019	2018
Eget kapital			
Aktiekapital	22	1	1
Konsolideringsfond		2 502	2 508
Årets resultat		99	-6
		2 602	2 503
Obeskattade reserver	24	-	99
Försäkringstekniska avsättningar			
Livförsäkringsavsättning	25	455	495
Oreglerade skador	26	176	188
Återbäring och rabatter	27	1 658	1 545
		2 289	2 228
Andra avsättningar			
Pensioner och liknande förpliktelser		0	0
Aktuell skatteskuld			21
Uppskjuten skatteskuld	28	106	80
		106	101
Skulder			
Skulder till kreditinstitut	29	7	-
Derivat	17	0	0
Övriga skulder	30	10	33
		17	34
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter			
Övriga upplupna kostnader och förutbetalda intäkter		0	0
Summa eget kapital, avsättningar och skulder		5 014	4 965

Upplysning om ställda säkerheter och eventalförpliktelser, se not 31 och not 32.

Rapport över förändringar i eget kapital

Mkr	Bundet eget kapital			Totalt eget kapital
	Aktie-kapital	Konsoliderings-fond	Årets resultat *	
Ingående balans 2018-01-01	1	2 460	47	2 508
Föregående års vinstdisposition		47	-47	-
Årets resultat, tillika årets totalresultat		-	-6	-6
Utgående balans 2018-12-31	1	2 507	-6	2 502
Ingående balans 2019-01-01	1	2 508	-6	2 503
Föregående års vinstdisposition		-6	6	-
Årets resultat, tillika årets totalresultat		-	99	99
Utgående balans 2019-12-31	1	2 502	99	2 602

* Då KPA Livförsäkring har vinstutdelningsförbud förs årets resultat till konsolideringsfonden och kan därmed ses som bundet kapital.

KPA Livförsäkring är ett icke vinstutdelande försäkringsföretag och en konsolideringsfond har inrättats under eget kapital där årsvinsten skall avsättas. Det primära syftet med konsolideringsfonden är att ligga till grund för förlusttäckning i företaget samt att i olika grader finansiera framtida försäkringspremier i form av premierabatt och förändringar av försäkringsvillkoren. De samlade medlen i konsolideringsfonden tjänar således både som riskkapital i företaget och som återbäringskapital till försäkringstagarna.

Kassaflödesanalys

Mkr	2019	2018
Den löpande verksamheten¹⁾		
Resultat före skatt	122	-17
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet ²⁾	-338	-144
Betald skatt	-23	-15
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändring i tillgångar och skulder	-239	-176
Förändring av placeringstillgångar ³⁾	178	185
Förändring av övriga rörelsefordringar	39	10
Förändring av övriga rörelseskulder	-16	2
Kassaflöde från den löpande verksamheten	-38	21
Årets kassaflöde	-38	21
Likvida medel vid årets början	145	121
Årets kassaflöde	-38	21
Valutakursdifferens i likvida medel	2	3
Likvida medel vid årets slut ⁴⁾	110	145
Från och med 2019 har definitionen av likvida medel ändrats till att endast innefatta banktillgodohavanden. Föregående års siffror har justerats.		
¹⁾ Räntor och utdelningar		
Inbetald ränta	45	62
Utbetald ränta	-	-1
Inbetald utdelning	36	37
Summa räntor och utdelningar	81	98
²⁾ Justering för poster som inte ingår i kassaflödet		
Bokslutsdispositioner	-99	34
Realiserade vinster (-) / förluster (+)	-110	-94
Orealiserade vinster (-) / förluster (+)	-166	183
Valutakurs vinster (-) / förluster (+)	-51	-42
Förändring försäkringstekniska avsättningar	62	-263
Förändring av upplupet anskaffningsvärde räntebärande värdepapper	27	38
Summa justering för poster som inte ingår i kassaflödet	-338	-144

Kassaflödesanalys, forts.

Mkr	2019	2018
3) Förändring av placeringstillgångar		
Investering i placeringstillgångar	6 605	5 163
Försäljning av placeringstillgångar	-6 783	-5 348
Summa förändring av placeringstillgångar	-178	-185
4) Likvida medel		
Kassa och banktillgodohavanden	110	145
Summa delkomponenter som ingår i likvida medel	110	145
Ej tillgängliga likvida medel		
Andra legala restriktioner	1	7
Summa ej tillgängliga likvida medel	1	7

Noter

Not 1. Redovisningsprinciper

Innehållsförteckning

1 Allmän information 2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna 2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag 2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA Livförsäkrings finansiella rapporter 2.3 Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna 2.4 Ändrade redovisningsprinciper 2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt andra regelverk för räkenskapsår 2020 eller senare 2.6 Utländsk valuta 2.7 Försäkringsavtal 3 Principer för poster i resultaträkningen 3.1 Premieinkomst	3.2 Kapitalavkastning 3.3 Utbetalda försäkringsersättningar 3.4 Driftskostnader 3.5 Leasing 3.6 Skatter 4 Principer för poster i balansräkningen 4.1 Finansiella tillgångar och skulder 4.2 Försäkringstekniska avsättningar 4.3 Andra avsättningar 4.4 Eventualförpliktelser 4.5 Koncernbidrag 4.6 Kassaflödesanalys

1 Allmän information

Årsredovisningen avges per den 31 december 2019 och avser räkenskapsåret 2019 för KPA Livförsäkring med organisationsnummer 502010-3502 med säte i Stockholm. KPA Livförsäkring ägs till 100 procent av KPA AB med organisationsnummer 556527-7182 med säte i Stockholm. Adressen till huvudkontoret är Bohusgatan 14, 116 67 Stockholm. KPA Livförsäkring och KPA Pensionsförsäkring är livförsäkringsaktiebolag som bedrivs med vinstutdelningsförbud. Koncernredovisning upprättas inte på grund av att moderföretaget, KPA Livförsäkring, inte kan disponera någon del av överskottet i KPA Pensionsförsäkring. Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen i KPA Livförsäkring den 18 mars 2020. Resultat- och balansräkning blir föremål för fastställande på stämman den 19 maj 2020.

2 Grunder för upprättande av de finansiella rapporterna

2.1 Överensstämmelse med normgivning och lag

KPA Livförsäkrings årsredovisning har upprättats i enlighet med Lag om årsredovisning i försäkringsföretag (ÅRFL), Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om Årsredovisning i försäkringsföretag,

FFFS 2015:12 och dess ändringsföreskrifter samt Rådet för finansiell rapportering (RFR) rekommendation RFR 2, Redovisning för juridiska personer. KPA Livförsäkring tillämpar så kallad lagbegränsad IFRS och med detta avses internationella redovisningsstandarder som har antagits för tillämpning med de begränsningar som följer av RFR 2 och FFFS 2015:12. Detta innebär att samtliga av EU godkända IFRS och uttalanden tillämpas så långt detta är möjligt inom ramen för svensk lag och med hänsyn till sambandet mellan redovisning och beskattning.

2.2 Förutsättningar vid upprättande av KPA Livförsäkrings finansiella rapporter

KPA Livförsäkrings funktionella valuta är svenska kronor och de finansiella rapporterna presenteras i svenska kronor. Samtliga belopp, om inte annat anges, är avrundade till närmaste miljontal. Till följd av detta kan avrundningsdifferenser förekomma. Tillgångar och skulder är redovisade till anskaffningsvärde, förutom vissa finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde. De nedan angivna redovisningsprinciperna har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i de finansiella rapporterna om inte annat framgår nedan eller enligt femårsöversikten i förvaltningsberättelsen.

2.3 Uppskattningar och bedömningar i de finansiella rapporterna

Vid upprättande av de finansiella rapporterna i enlighet med IFRS görs uppskattningar och bedömningar samt antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av tillgångar, skulder, intäkter och kostnader. Uppskattningarna och antagandena är baserade på historiska erfarenheter och ett antal andra faktorer som under rådande förhållanden synes vara rimliga. Verkliga utfall kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar. De områden som innefattar en hög grad av bedömning, som är komplexa eller sådana områden där antaganden och uppskattningar är av väsentlig betydelse på de finansiella rapporterna anges nedan.

2.3.1 Uppskattningar

2.3.1.1 Försäkringstekniska avsättningar

Redovisningsprinciper för försäkringsavtal återfinns i avsnitt 2.7 i not 1 Redovisningsprinciper. Redovisningsprinciper för värdering av försäkringstekniska avsättningar beskrivs i avsnitt 4.2 i not 1 Redovisningsprinciper. Nuvarande metoder och antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs även i not 25 Livförsäkringsavsättningar och not 26 Oreglerade skador. Känsligheten i de antaganden som ligger till grund för värderingen av avsättningarna beskrivs i not 2 Upplýsingar om risker.

2.3.1.2 Finansiella instrument

Värdering av finansiella tillgångar och skulder återfinns i avsnitt 4.1 i not 1 Redovisningsprinciper. Fastställande av verkligt värde på finansiella instrument beskrivs i not 20 Finansiella tillgångar och skulder. Känslighetsanalyser för de olika risktyperna finns i not 2 Upplýsingar om risker.

2.3.1.3 Pensioner och liknande förpliktelser

Redovisningsprinciperna för pensioner och liknande förpliktelser återfinns i avsnitt 4.3.1 i not 1 Redovisningsprinciper.

2.3.2 Bedömningar

2.3.2.1 Försäkringsavtal

Klassificering av avtal återfinns i avsnitt 2.7 i not 1 Redovisningsprinciper.

2.3.2.2 Finansiella tillgångar och skulder

Klassificering av finansiella tillgångar och skulder i olika kategorier återfinns i avsnitt 4.1 i not 1 Redovisningsprinciper. Information om redovisade värden per kategori av finansiella tillgångar och skulder finns i not 20 Finansiella tillgångar och skulder.

2.4 Ändrade redovisningsprinciper

2.4.1 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB för räkenskapsår 2019

2.4.1.1 IFRS 16 Leasing

IFRS 16 Leasingavtal har ersatt IAS 17 Leasingavtal och ska tillämpas från och med den 1 januari 2019. Tidigare fastställde företaget huruvida ett avtal innehöll leasing enligt IFRIC 4 Fastställande av huruvida ett avtal innehåller ett leasingavtal. Fr o m 1 januari 2019 bedömer företaget om ett avtal innehåller leasing baserat på definitionen av i leasingavtal i IFRS 16. Tidigare klassificerades leasingavtal som operationella eller finansiella leasingavtal baserat på om avtalet överförde de betydande risker och förmåner som ett ägande av den underliggande tillgången medför för koncernen.

Operationella leasingavtal redovisas inte som en tillgång och skuld i rapporten över finansiell ställning och leasingkostnaden redovisades linjärt över leasingperioden. För leasetagaren innebär IFRS 16 att avtalen redovisas som en tillgång, benämnd nyttjanderätt, och som en finansiell leasingskuld i balansräkningen, undantag finns för leasingavtal av mindre värde och kortfristiga leasingavtal. Kostnadsförd leasingavgift har ersatts av en avskrivningskostnad på nyttjanderätten, beräknad linjärt och av en räntekostnad beräknad på leasingskulden.

Företaget har i enlighet med RFR 2 Redovisning i juridisk person valt att inte tillämpa IFRS 16, det innebär att i den juridiska personen fortsätter motsvarande avtal att klassificeras och redovisas som operationella leasingavtal. Det innebär vidare att kostnaderna i sin helhet redovisas som hyreskostnader i juridisk person och ingen nyttjanderätt och leasingskuld redovisas i balansräkningen. Reglerna i IFRS 16 om vad som definieras som ett leasingavtal ska dock tillämpas.

2.4.1.2 Årliga förbättringar av befintliga IFRS

Företagsledningen har bedömt att övriga ändringar i befintliga IFRS-standarder inte har haft någon väsentlig inverkan på KPA Livförsäkrings finansiella rapportering.

2.4.2 Övriga ändringar för räkenskapsår 2019

2.4.2.1 Immateriella tillgångar

Från och med den 1 januari 2019 redovisar företaget en egenutvecklad immateriell tillgång i balansräkningen när kriterierna för en tillgång är uppfyllda. Tidigare har egenutvecklade immateriella tillgångar kostnadsförts i enlighet med RFR 2 IAS 38 p 4. Eftersom tidigare kostnadsförd utveckling inte får aktiveras ger bytet av redovisningsprincip inte någon effekt retroaktivt. Ovanstående innebär inte någon ändrad princip på koncernnivå.

2.5 Nya och ändrade redovisningsstandarder från IASB samt andra regelverk för räkenskapsår 2020 eller senare

Nedanstående nya eller ändrade standarder och tolkningsuttalanden träder ikraft för räkenskapsår som börjar efter den 1 januari 2020 eller senare och har inte förtidstillämpats vid upprättandet av dessa finansiella rapporter. Nedan beskrivs förväntade effekter som tillämpningen förväntas få på den finansiella rapporteringen.

2.5.1 IFRS 9 Finansiella instrument

IFRS 9 Finansiella instrument omfattar nya utgångspunkter för klassificering och värdering av finansiella instrument. Standarden, som är godkänd av EU, ersätter IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering. Genom tillägg till IFRS 4 Försäkringsavtal medges tillfälligt undantag från IFRS 9 för perioden 2018 till och med utgången av 2020, varvid första tillämpning av IFRS 9 skulle ske senast den 1 januari 2021. IASB har dock föreslagit att detta tillägg ska gälla ytterligare ett år. Detta skulle innebära en tillämpning av IFRS 9 från och med den 1 januari 2022. För fortsatt tillfälligt undantag från IFRS 9 (senare ikraftträdandedatum för IFRS 9) krävs att IASB:s förslag om en förlängd uppskovsperiod antas av EU för att förslaget skall vara gällande. KPA Livförsäkring planerar att börja tillämpa IFRS 9 den 1 januari 2022 förutsatt att den föreslagna ändringen om en utökad uppskovstid antas av EU.

Vid klassificering i enlighet med IFRS 9 föreligger ett tydligare samband med företagets affärsmodeller för förvaltning av finansiella tillgångar. Affärsmodeller identifieras på portföljnivå, om t ex tillgångar innehas för att inkassera kontraktuella kassaflöden eller om andra affärsmodeller tillämpas som att tillgångarna förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden eller innehas för handel. Därefter sker en gruppering på typ av tillgång: skuldinstrument (t ex obligationer, lånefordringar, bankkonton), egetkapitalinstrument (t ex aktier) och derivat. Vid klassificering i olika värderingskategorier beaktas därefter affärsmodeller för typ av tillgång, t ex för skuldinstrument görs bedömning om syfte med innehav är om tillgångarna innehas för att inkassera kontraktuella kassaflöden i kombination med att avtalsvillkoren innebär att betalningar endast avser kapital och ränta, tillgången värderas då till upplupet anskaffningsvärde, om affärsmodellen innebär att tillgången även kan säljas värderas innehavet till verkligt värde via övrigt totalresultat. Om ingen av dessa affärsmodeller tillämpas värderas innehaven obligatoriskt till verkligt värde baserat på en affärsmodell som innebär att de förvaltas och utvärderas på verkliga värden eller att de innehas för handel, denna värderingskategori kan avse både skuld- och egetkapitalinstrument. Oavsett affärsmodell hänförs alltid derivat och repor till kategori innehav för handel. Oberoende av affärsmodell kan företaget vid första redovisningstillfället identifiera en finansiell tillgång till verkligt värde, det avser egetkapitalinstrument och kan även tillämpas för skuldinstrument i de fall syftet är att eliminera inkonsekvenser i värdering mellan tillgångar och skulder.

Vad gäller finansiella skulder överensstämmer merparten med de tidigare reglerna i IAS 39. Skulder redovisas till upplupet anskaffningsvärde eller till verkligt värde via resultaträkningen. Skulder som värderas till verkligt värde inkluderar innehav för handel, till denna grupp hänförs alltid derivat och repor. Finansiella skulder omfattar också sådana som vid första redovisningstillfället identifierats till verkligt värde via resultaträkningen, antingen för att värderingen leder till eliminering av inkonsekvenser i värdering av tillgångar och skulder eller för en grupp av finansiella skulder, eller tillgångar och skulder om de förvaltas och utvärderas baserat på verkliga värden, den sistnämnda värderingskategorin tillämpas på fondförsäkringsåtaganden.

Ny metod för nedskrivningar omfattar för KPA Pension primärt skuldinstrument som värderas till upplupet anskaffningsvärde. Metoden utgår från tre steg där respektive steg representerar typ av kreditförsämrad tillgång. Det första steget avser tillgångar för vilka kreditrisken inte har ökat väsentligt jämfört med första redovisningen, reservering redovisas för ett års förväntad förlust vid fallissemang. Det andra steget avser tillgångar för vilka det har skett en väsentlig ökning av kreditrisken utan att vara fallerade jämfört med första redovisningen. Det tredje steget omfattar fallerade tillgångar och för dessa utförs en individuell bedömning. För andra och tredje steget görs förväntad reservering med utgångspunkt för hela återstående löptiden.

Resultat, eget kapital och solvenskvot kan komma att påverkas med hänsyn till nya nedskrivningsregler och omklassificeringar. Ett arbete pågår för att utreda storlek på påverkan.

2.5.2 IFRS 17 Insurance contracts

I maj 2017 publicerade IASB standarden IFRS 17 Insurance Contracts som har föreslagits träda i kraft den 1 januari 2022. Denna standard är ännu ej antagen i EU. Standarden har varit omdebatterad och innebär stora förändringar i värdering och presentation av försäkringskontrakt. Under sommaren 2019 publicerade IASB ett förslag på ändringar av IFRS 17 med syfte att förenkla och tydliggöra tillämpningen av standarden. KPA Pension har under hösten deltagit i remissförfarandet avseende de föreslagna ändringarna via Svensk Försäkring. En uppdaterad IFRS 17 förväntas komma i mitten av 2020. Det finns krafter inom EU som verkar för att senarelägga ikraftträdandet i EU.

I Sverige tillämpas inte full IFRS i juridisk person. Styrande regler kring redovisning för försäkringsföretag finns bland annat i Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag samt Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd om årsredovisning i försäkringsföretag (FFFS 2015:12). En tillämpning av IFRS 17 i juridisk person måste således ske på ett sådant sätt som är förenligt med svensk lagstiftning. Finansinspektionen har genomfört en förstudie kring IFRS 17 som en förberedelse inför deras kommande arbete med anpassningen av redovisningsföreskrifterna till den nya standarden. Finansinspektionen har i samband med detta kommit med ett uttalande

där Finansinspektionen anger att man överväger att införa en två-årig implementeringstid av redovisningsföreskrifterna för juridisk person och onoterade försäkringsföretags koncernredovisningar. Vidare har Finansinspektionen angett att man under 2020 avser att inleda ett regelprojekt i syfte att ta bort kravet för onoterade försäkrings- och tjänstepensionsföretag att tillämpa full IFRS i koncernredovisningen. I vilken utsträckning IFRS 17 blir tillämplig på försäkringsföretagen i KPA Pension är därför ännu inte klart. KPA Livförsäkring arbetar för närvarande med en förstudie som syftar till att analysera effekterna av den nya standarden och följer utvecklingen inom detta område.

2.5.3 Övriga ändringar

Företagsledningens bedömning är att övriga nya och ändrade standarder och tolkningar inte kommer att få någon väsentlig påverkan på KPA Livförsäkrings finansiella rapportering den period de tillämpas för första gången.

2.6 Utländsk valuta

Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Vid värdering av tillgångar och skulder i utländsk valuta används balansdagens stängningskurser. Valutakursförändringar redovisas i resultaträkningen netto på raden Kapitalavkastning, intäkter respektive Kapitalavkastning, kostnader. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till historiska anskaffningsvärden omräknas till valutakurs vid transaktionstillfället. Icke-monetära tillgångar och skulder som redovisas till verkliga värden omräknas till den funktionella valutan till den kurs som råder vid tidpunkten för värdering till verkligt värde.

2.7 Försäkringsavtal

KPA Livförsäkring har genomfört en klassificering av alla avtal utifrån den försäkringsrisk de innehåller och därmed den ekonomiska påverkan som en försäkringshändelse har för företaget. För att räknas som ett försäkringsavtal ska den ekonomiska påverkan vara betydande. KPA Livförsäkring har bedömt att den ekonomiska påverkan är betydande om försäkringsrisken motsvarar minst fem procents påslag på eller reduktion av aktuellt försäkringsvärde före

försäkringshändelse. Även för pensionsförsäkringsavtal med försäkringsrisk mindre än fem procent som tecknas utan personlig rådgivare bedöms den ekonomiska påverkan vara betydande. Är ekonomisk påverkan försumbar räknas avtalet som ett investeringsavtal. Samtliga avtal har klassificerats som försäkringsavtal.

3 Principer för poster i resultaträkningen

3.1 Premieinkomst

För premieinbetalningar tillämpas kontantprincipen vilken innebär att inbetalda premier intäktsförs när de inkommer oavsett vilken period de avser enligt försäkringsavtal för direkt försäkring.

3.2 Kapitalavkastning

Kapitalavkastningen består av posterna Kapitalavkastning, intäkter, Kapitalavkastning, kostnader, Orealiserade vinster på placeringstillgångar samt Orealiserade förluster på placeringstillgångar.

3.2.1 Kapitalavkastning, intäkter

Kapitalavkastning, intäkter består av utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter, valutakursvinster (netto), återförda nedskrivningar och realisationsvinster (netto) per tillgångsslag.

3.2.2 Kapitalavkastning, kostnader

Kapitalavkastning, kostnader består av kapitalförvaltningskostnader, räntekostnader, valutakursförluster (netto), av- och nedskrivningar samt realisationsförluster (netto) per tillgångsslag.

3.2.3 Orealiserade vinster och förluster på placeringstillgångar

Orealiserat resultat består av årets förändring av skillnaden mellan anskaffningsvärde och verkligt värde. Orealiserade vinster och förluster redovisas netto per tillgångsslag.

3.2.4 Realiserade och orealiserade värdeförändringar

För placeringstillgångar värderade till anskaffningsvärde utgör realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och bokfört värde. För placeringstillgångar som värderas till verkligt värde är realisationsvinsten den positiva skillnaden mellan försäljningspris och anskaffningsvärde. För

räntebärande värdepapper är anskaffningsvärdet det upplupna anskaffningsvärdet och för övriga placeringstillgångar det historiska anskaffningsvärdet. Vid försäljning av placeringstillgångar redovisas tidigare orealiserade värdeförändringar som justeringspost under posterna Orealiserade vinster på placeringstillgångar respektive Orealiserade förluster på placeringstillgångar. Årets värdeförändringar, såväl realiserade som orealiserade redovisas över resultaträkningen i den period de uppstår.

3.3 Utbetalda försäkringsersättningar

Som utbetalda försäkringsersättningar redovisas utbetalningar till försäkringstagare under räkenskapsåret på grund av försäkringsavtal eller inträffade försäkringsskador, oberoende av när skadan inträffat.

3.4 Driftskostnader

Med driftskostnader avses verksamhetsrelaterade kostnader, exempelvis kostnader för anställd eller inhyrd personal, lokaler, IT-kostnader, planerliga avskrivningar på materiella och immateriella tillgångar. Driftskostnaderna delas in i följande funktioner; anskaffning, administration, skadereglering och kapitalförvaltning. Anskaffnings- och administrationskostnader redovisas i posten Driftskostnader. Skaderegleringskostnader redovisas i posten Utbetalda försäkringsersättningar. Kapitalförvaltningskostnader redovisas i posten Kapitalavkastning, kostnader. Kostnaderna redovisas i resultaträkningen när de uppstår.

3.5 Leasingavtal

Samtliga leasingavtal har klassificerats som operationella och redovisas enligt reglerna för operationell leasing. Kostnaderna avseende operationella leasingavtal redovisas i årets resultat linjärt över leasingperioden.

3.6 Skatter

3.6.1 Inkomstskatt

Med inkomstskatter avses aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i årets resultat utom då underliggande transaktion redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital varvid tillhörande skatteeffekt redovisas i övrigt totalresultat eller i eget kapital.

3.6.1.1 Aktuell skatt

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen, hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

3.6.1.2 Uppskjuten skatt

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Värderingen av uppskjuten skatt baseras sig på hur underliggande tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas. I juridisk person redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skatteskuld.

4 Principer för poster i balansräkningen

4.1 Finansiella tillgångar och skulder

Ett finansiellt instrument är varje form av avtal som ger upphov till en finansiell tillgång i ett företag och en finansiell skuld i ett annat företag. Finansiella instrument som redovisas i balansräkningen inkluderar på tillgångssidan kundfordringar, aktier och andra egetkapitalinstrument, lånefordringar och räntebärande värdepapper, övriga finansiella placeringstillgångar samt derivat. Bland skulder återfinns leverantörsskulder, utgivna skuldinstrument, låneskulder samt derivat. Finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde består av derivatinstrument samt finansiella tillgångar klassificerade som finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen.

4.1.1 Tillägg till IFRS 4 Försäkringskontrakt – tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument

Företaget använder möjligheten att samordna tillämpning av IFRS 17 Insurance contracts och IFRS 9

Finansiella instrument till och med utgången av år 2020, vilket kan komma att förlängas till utgången av år 2021. Företaget bedriver i huvudsak försäkringsverksamhet vilket innebär att företaget får tillämpa undantaget från IFRS 9. Som grund för uttalande att företags verksamhet huvudsakligen är relaterat till försäkring har följande bedömning gjorts 31 december 2015: att andel försäkringsskulder som avser försäkringsavtal och som omfattas av standarden IFRS 4, är signifikant jämfört med totala skulder och, att den procentuella andelen av redovisat värde, hänförligt till försäkring, är större än 90 procent. Inga förändringar av företags huvudsakliga verksamhet har skett under efterföljande perioder. Avseende år 2018 till 2020, preliminärt 2021, lämnas upplysningar i årsredovisningen som avser att efterlikna de grupperingar av finansiella tillgångar som görs i enlighet med IFRS 9, dock ändras inte redovisade värden utan endast värden för upplysningsändamål, se not 2 Upplysningar om risker i avsnitt kreditkvalitet samt not 20 Finansiella tillgångar och skulder - Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument.

4.1.2 Klassificering, värdering och redovisning

Finansiella instrument som inte är derivat redovisas initialt till anskaffningsvärde motsvarande instrumentets verkliga värde med tillägg för transaktionskostnader. Med anskaffningsvärde avses upplupet anskaffningsvärde, det vill säga det med hjälp av den effektiva anskaffningsräntan diskonterade nuvärdet av de framtida betalningarna. Det gäller för samtliga finansiella instrument förutom de som tillhör kategorin finansiell tillgång som redovisas till verkligt värde via resultaträkningen, vilka redovisas till verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Ett finansiellt instrument klassificeras vid första redovisningen utifrån i vilket syfte instrumentet förvärvades. Klassificeringen avgör hur det finansiella instrumentet värderas efter första redovisningstillfället såsom beskrivs nedan. Derivatinstrument redovisas både initialt och löpande till verkligt värde. Värdeökningar respektive värdeminskningar samt i förekommande fall betald och upplupen ränta på derivat redovisas som nettoresultat av finansiella transaktioner.

Förvärv och avyttring av finansiella tillgångar redovisas på affärsdagen, som utgör den dag då företaget förbinder sig att förvärva eller avyttra tillgången. En

finansiell tillgång tas bort från rapport över finansiell ställning när rättigheterna i avtalet realiserar, förfaller eller företaget förlorar kontrollen över den. Detsamma gäller för del av en finansiell tillgång. En finansiell skuld tas bort från rapport över finansiell ställning när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för del av en finansiell skuld. En finansiell tillgång och en finansiell skuld kvittas och redovisas med ett nettobelopp i rapport över finansiell ställning endast när det föreligger en legal rätt att kvitta beloppen samt att det föreligger avsikt att reglera posterna med ett nettobelopp eller att samtidigt realisera tillgången och reglera skulden.

4.1.3 Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper: finansiella tillgångar som innehas för handel och andra finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori (enligt den så kallade Fair Value Option). Finansiella instrument i denna kategori värderas löpande till verkligt värde med värdeförändringar redovisade i resultaträkningen. I den första undergruppen ingår derivat med positivt verkligt värde. I undergruppen finansiella tillgångar som företaget initialt valt att placera i denna kategori ingår följande placeringstillgångar: aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper, placeringstillgångar för vilka livförsäkringstagaren bär risk. KPA Livförsäkring har som princip att hänföra samtliga placeringstillgångar som är finansiella instrument till kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde via resultaträkningen därför att företaget löpande utvärderar kapitalförvaltningens verksamhet på basis av verkliga värden.

4.1.3.1 Lån och andra fordringar

Lån och andra fordringar är finansiella tillgångar som inte är derivat, som har fastställda eller fastställbara betalningar och som inte är noterade på en aktiv marknad. Till denna kategori hänförs lån med säkerhet i fast egendom, övriga lån, lån lämnade till koncern- och intresseföretag, övriga fordringar samt upplupna ränteintäkter. Dessa tillgångar värderas till nominellt belopp plus upplupen ränta. Kund- och lånefordran redovisas till det belopp som beräknas inflyta, det vill säga efter avdrag för osäkra fordringar.

4.1.4 Finansiella skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen

Denna kategori består av två undergrupper, finansiella skulder som innehas för handel och finansiella skulder som vid första redovisningstillfället identifierats som tillhörig till denna kategori. I den förstnämnda delkategorin ingår derivat med negativt värde. Förändringar i verkligt värde redovisas i resultaträkningen.

4.1.4.1 Andra finansiella skulder

Upplåning samt övriga finansiella skulder, till exempel leverantörsskulder, ingår i denna kategori. Skulderna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

4.1.5 Nedskrivningar av finansiella instrument

Vid varje rapporttillfälle utvärderar KPA Livförsäkring om det finns objektiva belägg som tyder på att en finansiell tillgång eller grupp av tillgångar är i behov av nedskrivning till följd av att en eller flera händelser (förlusthändelser) inträffat efter det att tillgången redovisats för första gången och att dessa förlusthändelser har en inverkan på de uppskattade framtida kassaflödena från tillgången eller gruppen med tillgångar. Om det finns objektiva bevis som tyder på att ett nedskrivningsbehov kan finnas så betraktas dessa tillgångar som osäkra. Objektiva bevis utgörs av observerbara förhållanden som inträffat och som har en negativ inverkan på möjligheten att återvinna anskaffningsvärdet. Objektiva belägg för att en eller flera händelser inträffat som påverkar uppskattade framtida kassaflöden är exempelvis följande; betydande finansiella svårigheter hos emittenten eller gäldenären, att långivaren beviljat låntagaren en eftergift som en följd av dennes finansiella svårigheter och som annars inte hade övervägts, ett avtalsbrott, såsom uteblivna eller försenade betalningar av räntor eller kapitalbelopp, att det är sannolikt att låntagaren kommer att gå i konkurs eller genomgå annan finansiell rekonstruktion samt negativ värdeutveckling på pantsatta tillgångar.

Det redovisade värdet efter nedskrivningar på tillgångar tillhörande kategorin lånefordringar och kundfordringar vilka redovisas till upplupet anskaffningsvärde beräknas som nuvärdet av framtida kassaflöden diskonterade med den effektiva ränta som gällde då tillgången redovisades första gången. Tillgångar med en kort löptid diskonteras inte. En nedskrivning

belastar resultaträkningen. En nedskrivning återförs om det både finns bevis på att nedskrivningsbehovet inte längre föreligger och det har skett en förändring i de antaganden som låg till grund för beräkningen av det nedskrivna beloppet. Nedskrivningar av tillgångar inom kategorin lånefordringar och kundfordringar som redovisas till upplupet anskaffningsvärde återförs om en senare ökning av återvinningsvärdet objektivt kan hänföras till en händelse som inträffat efter det att nedskrivningen gjordes.

4.2 Försäkringstekniska avsättningar

Försäkringstekniska avsättningar består av Livförsäkringsavsättningar, Oreglerade skador samt Återbäring och rabatter (tilldelad återbäring). Förändring av försäkringstekniska avsättningar för försäkringsavtal redovisas över resultaträkningen under respektive rubrik. Se även not 25, Livförsäkringsavsättning, not 26, Oreglerade skador, samt not 27 Återbäring och rabatter.

4.2.1 Livförsäkringsavsättningar

Företagets balans- och resultaträkning är helt knutna till försäkringsgrenen Gruppliv- och Tjänstegrupplivförsäkring. KPA Livförsäkring livförsäkringsavsättningar och avsättning för oreglerade skador är avsedda att täcka de framtida kostnaderna för riskskyddet som de försäkrade åtnjuter enligt 9§ i KPA Livförsäkrings försäkringsvillkor. Riskskyddet utgör det efterskydd som ges vid avgång ur tjänst vid arbetsoförmåga, arbetslöshet, ny anställning utan jämförbar försäkring och ålderspensionering. Företagets aktuarie beräknar avsättningarna med hjälp av statistiska och aktuarieska metoder som anpassats till företagets historiska erfarenheter och observationer i försäkringsbeståndet. Livförsäkringsavsättningarna avser framtida dödsfall för de försäkrade med efterskydd. Vid beräkning tillämpas betryggande antaganden.

4.2.2 Oreglerade skador

Avsättningar görs för försäkringsfall som har rapporterats men inte reglerats samt för inträffade men ännu ej rapporterade försäkringsfall. Storleken på avsättningarna beror på företagets erfarenhet. Oreglerade skador inklusive IBNR beräknas med en schablonmetod och fastställs vid ingående av året, utan diskontering. Denna reserv sätts utifrån betryggande antaganden som baseras på statistik från tidigare skadeår.

4.2.3 Återbäring och rabatter

Avsättning för tilldelad återbäring består av återbäring som tilldelats försäkringstagarna men vid bokslutstillfället ännu ej fördelats till betalning.

4.2.4 Förlustprövning

KPA Livförsäkrings tillämpade redovisnings- och värderingsprinciper för försäkringstekniska avsättningar innebär automatiskt en prövning av att avsättningarna är tillräckliga med avseende på förväntade framtida kassaflöden.

4.3 Andra avsättningar

En avsättning är en skuld som är oviss vad gäller förfallotidpunkt och/eller belopp. En avsättning redovisas i balansräkningen när det uppstår en förpliktelse som en följd av en inträffad händelse, och det är troligt att ett utflöde av ekonomiska resurser kommer att krävas för att reglera förpliktelsen samt en tillförlitlig uppskattning av beloppet kan göras. Där effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, beräknas avsättningar genom diskontering av det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar av pengars tidsvärde och, om det är tillämpligt, de risker som är förknippade med skulden. En förpliktelse kan vara formell och informell. En avsättning redovisas enligt IAS 37. Om dessa villkor inte är uppfyllda redovisas ingen avsättning i balansräkningen, istället uppstår en eventalförpliktelse om kriterierna är uppfyllda för en eventalförpliktelse. Avsättningar omprövas vid varje bokslutstillfälle.

4.3.1 Pensioner och liknande förpliktelser

Pensionsförpliktelserna i KPA Livförsäkring omfattar avgiftsbestämda och förmånsbestämda pensionsplaner reglerade genom kollektivavtal samt individuella pensionsutfästelser. De förmånsbestämda pensionsplanerna är tryggade genom avsättningar till Konsumentkooperationens pensionsstiftelse eller genom försäkring.

4.3.1.1 Avgiftsbestämda pensionsplaner

Som avgiftsbestämda pensionsplaner klassificeras de planer där KPA Livförsäkrings förpliktelse är begränsad till de avgifter företaget åtagit sig att betala. I sådant fall beror storleken på den anställdes pension på de avgifter som företaget betalar till planen eller till ett försäkringsföretag och den kapitalavkastning

som avgifterna ger. Följaktligen är det den anställde som bär den aktuariella risken (att ersättningen blir lägre än förväntat) och investeringsrisken (att de investerade tillgångarna kommer att vara otillräckliga för att ge de förväntade ersättningarna). Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

4.3.1.2 Förmånsbestämda pensionsplaner

I juridisk person tillämpas andra principer för redovisning av förmånsbestämda pensionsplaner än de som anges i IAS 19. KPA Livförsäkring följer Tryggandelagens bestämmelser och Finansinspektionens föreskrifter, FFFS 2015:12 med tillhörande ändringsföreskrifter, eftersom detta är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. De väsentligaste skillnaderna jämfört med reglerna i IAS 19 är hur diskonteringsräntan fastställs, att beräkningen av den förmånsbestämda förpliktelsen sker utifrån nuvarande lönenivå utan antagande om framtida löneökningar, och att alla aktuariella vinster och förluster redovisas i resultaträkningen då de uppstår.

4.4 Eventualförpliktelser

Under eventualförpliktelser redovisas förpliktelser som härrör från inträffade händelser som inte uppfyller krav på att redovisas som skuld eller avsättning. Detta då det inte är troligt att en kostnad kommer att uppstå och/eller att förpliktelsen inte kan beräknas med tillräcklig tillförlitlighet.

4.5 Koncernbidrag

Erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i Eget kapital. Skattekonsekvenser som kan uppstå i samband med koncernbidrag redovisas med utgångspunkt från den underliggande transaktionen, det innebär att skatt hänförliga till erhållna och lämnade koncernbidrag redovisas i eget kapital.

4.6 Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen är upprättad enligt indirekt metod, vilket innebär att den utgår från resultat före skatt justerat för icke likvidpåverkande poster samt förändringar i balansräkningen som har haft kassaflödespåverkan. Det redovisade kassaflödet omfattar endast transaktioner som medför in- och utbetal-

ningar. Företaget redovisar kassaflöde från löpande verksamhet, investeringsverksamhet och finansieringsverksamhet, med de anpassningar som krävs för försäkringsverksamhet. Den löpande verksamheten består av flöden från den huvudsakliga verksamheten, exempelvis premieinbetalningar, utbetalda försäkringsersättningar, resultat från kapitalförvaltning, driftskostnader. Investeringsverksamheten består av flöden från exempelvis immateriella och materiella tillgångar. Finansieringsverksamheten består av flöden från exempelvis utdelningar. Med likvida medel avses banktillgodohavanden, vilket är samma post som kassa och bank i balansräkningen.

Not 2. Upplysningar om risker

Denna not beskriver KPA Livförsäkrings riskhantering och lämnar kvantitativa och kvalitativa upplysningar om försäkringsrisker, finansiella risker och verksamhetsrisker.

Företagets riskhanteringssystem

KPA Livförsäkrings riskhanteringssystem syftar till att skapa struktur och stöd för verksamheten i arbetet med att hantera risker. Riskhanteringssystemet omfattar strategier, processer, rutiner och metoder för hur risker ska identifieras, värderas/mätas, hanteras, övervakas, följas upp och rapporteras samt hur uppgifter och ansvar för detta är fördelat. Riskhanteringssystemet är formaliserat genom styrande regelverk i form av policyer, riktlinjer och instruktioner. KPA Livförsäkring bedrivs enligt ömsesidiga principer vilket innebär att företagets risker ytterst bärs av försäkringstagarkollektivet. Eftersom syftet med risktagandet är att skapa värde för kunderna är risk en central komponent i KPA Livförsäkrings affärsmodeller. Risktagandet i företaget ska ske medvetet och kunna ställas i relation till företagets solvens- och kapitalsituation.

Riskfilosofi i sammandrag

Riskfilosofin anger KPA Livförsäkrings övergripande inställning till risk och risktagande. Företagets riskfilosofi är att risk ska tas medvetet och att risktagandet ska styras som en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Företaget ska ta risker som förväntas addera sådant värde till kundnyttan att det motiverar tillskottet till det totala risktagandet. Risker som inte

bedöms addera värde ska begränsas i den utsträckning som är ekonomiskt försvarbart. Företaget ska enbart ta risk inom områden där det finns ett stort kunnande och kapacitet att hantera risk. Risktagandet styrs genom den formaliserade struktur som ges av företagets riskhanteringssystem. För att riskhanteringssystemet ska fungera och skapa nytta i den dagliga verksamheten arbetar KPA Livförsäkring kontinuerligt med att följa upp och stärka företagets riskkultur. Riskkulturen är resultatet av medarbetarnas värderingar, attityder och beteenden samt förståelse för riskernas natur och företagets principer för riskhantering.

Riskaptitramverket

Företagets riskaptitramverk, som beslutas årligen av styrelsen, är ett stöd för verksamheten vid styrning av företagets riskexponering. Riskaptitramverket består av komponenterna riskaptit, risktolerans, risk- och kapitalmätt, eskaleringsrutiner och möjliga åtgärder. Riskaptitramverket binder samman företagets processer för mål- och strategiformulering, riskhantering och verksamhetsstyrning. Resultatet av företagets strategi- och affärsplaneringsprocess, samt företagets egen risk- och solvensbedömning, ska stämmas av med gällande riskaptitramverk och utgör även underlag för riskaptitramverkets utformning.

Den kvalitativa riskaptiten uttrycks genom användandet en skala från "söka" till "undvika". Risker som söks är risker som förväntas bidra positivt till företagets måluppfyllnad och där osäkerheten avseende möjligheten till måluppfyllnad är acceptabel och hanterbar. Risker som undviks är risker som företaget inte är villigt att exponera sig för då de positiva konsekvenserna inte förväntas överväga de negativa

eller osäkerheten är större än vad företaget är villigt eller kapabelt att hantera. Risktoleransen uttrycker vilken nivå på dessa risker som styrelsen är villig att ta. Risktoleransen anges i form av en gräns med tillhörande eskaleringsrutiner och möjliga åtgärder som, i händelse av att toleransgränsen överträds, kan genomföras i syfte att återföra riskexponeringen inom risktoleransen.

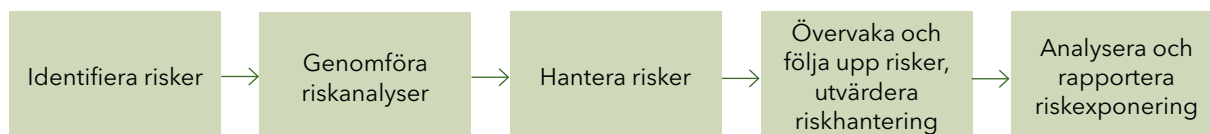
Riskbaserad verksamhetsstyrning

KPA Livförsäkrings riskhanteringssystem baseras på principen om riskbaserad verksamhetsstyrning. Detta innebär att förändringar i företagets riskexponering, som kan uppstå till följd av beslut på olika nivåer, styrs genom att riskerna på ett strukturerat och transparent sätt identifieras, analyseras och hanteras. Detta görs samordnat med övriga analyser som genomförs i verksamheten. Särskilt väsentliga områden som omfattas av riskbaserad verksamhetsstyrning är företagets strategi- och affärsplanering, förvaltning av kapital, produkt- och erbjudandehantering samt hantering av andra väsentliga verksamhetsförändringar.

Den samlade effekten som KPA Livförsäkrings övergripande strategier och affärsplaner har på riskexponering och kapitalbehov analyseras och stäms av mot riskaptiten genom en egen risk- och solvensbedömning. Styrelsen ges information om huruvida de långsiktiga mål och strategier samt affärsplaner och aktiviteter som föreslås, är förenliga med företagets riskaptit och kapitalbehov både på kort och lång sikt. Styrelsen beslutar årligen den egna risk- och solvensbedömningen.

Riskhanteringsprocessen

Företagets riskhanteringsprocess är integrerad i verksamhetsprocesserna och består av de olika steg som beskrivs nedan.

Risker på både kort och lång sikt identifieras med hjälp av olika metoder beroende på kategorier av risk. Syftet med riskidentifieringen är att öka insikten om vilka händelser som kan uppstå och deras konsekvenser. Identifierade risker, inklusive deras orsaker och konsekvenser, dokumenteras och kategoriseras. Därefter sker en bedömning av riskernas sannolikhet och konsekvens. Värdering av konsekvenser görs utifrån kundpåverkan, påverkan på varumärke och ekonomisk påverkan. För risker som bedöms samverka eller enskilt ha stor påverkan på flera områden inom verksamheten tillämpas scenarioanalyser.

Företagets riskapptit är vägledande för beslut om hantering av risker och risktagandet begränsas av företagets risktolerans. Metod för hantering av enskilda risker eller kategorier av risker beror på riskens art, omfattning och komplexitet. Beslut tas om riskerna ska accepteras, reduceras, ökas eller elimineras. Verksamheten genomför beslutade åtgärder samt följer upp att åtgärderna får avsedd effekt. Riskhanteringsfunktionen övervakar och stödjer första ansvarslinjen och följer upp och utvärderar riskhanterande åtgärder. De risker som identifieras rapporteras kontinuerligt vidare i organisationen till berörda parter, inklusive riskhanteringsfunktionen. Rapporterings- och eskaleringsrutiner är anpassade efter organisationsstrukturen och vad som är mest lämpligt för respektive riskkategori.

Minst två gånger per år sammanställer riskhanteringsfunktionen en riskrapport där en samlad bild av riskläget återges till vd och styrelse. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ information om företagets risker samt övergripande status på riskhanterande åtgärder. Därutöver rapporterar riskhanteringsfunktionen omgående till vd och/eller styrelse om det finns allvarliga brister avseende riskhantering eller om händelser inträffat som kan leda till en materiell förändring av företagets riskexponering.

Risk- och kontrollorganisation

Styrelsen i KPA Livförsäkring har det yttersta ansvaret för att verksamheten bedrivs med god riskhantering. Ansvaret för riskhantering inom företaget följer i övrigt principen om de tre ansvarslinjerna.

Första ansvarslinjen

Den första ansvarslinjen utgörs av verksamheten där riskerna tas, vilket även innebär ansvar för att riskerna hanteras. Inom första ansvarslinjen är affärsområdeschefer och chefer för centrala enheter ansvariga för att identifiera, analysera/värdera, hantera och dokumentera risker inom sina ansvarsområden.

Detta innefattar även eventuell utlagd verksamhet. I chefsansvaret ingår att säkerställa god intern kontroll genom att se till att processer och rutiner möjliggör ett medvetet risktagande. Detta sker genom implementerade effektiva kontroller och övervakning av processer. Chefer på alla nivåer ansvarar för att den verksamhet de leder bedrivs enligt fastställda principer för riskhantering.

Alla medarbetare i företaget har, inom ramen för sina arbetsuppgifter, eget ansvar för att identifiera, hantera och rapportera risker. Medarbetarna ska även rapportera incidenter såväl som väsentliga brister, limitöverträdelser och andra avvikelser till närmaste chef och/eller till funktionerna i andra ansvarslinjen i enlighet med vid var tid gällande rutiner. Första ansvarslinjen ska ge andra och tredje ansvarslinjen tillgång till den information dessa behöver för att kunna genomföra kontroller och analyser av företagets riskexponering.

Andra ansvarslinjen

Den andra ansvarslinjen utgörs av aktuarie-, riskhanterings- och compliancefunktionerna. Dessa funktioner är underställda vd och stödjer vd och styrelse i deras arbete med att fullgöra sitt ansvar för riskhantering och regelbundenhet i företaget. Inom andra ansvarslinjen har riskfunktionen ansvar för att utveckla

och förvalta riskhanteringssystemet i enlighet med de krav och principer som anges i företagsstyrningspolicyn och övriga styrande regelverk för riskhantering. Riskhanteringsfunktionen ska stödja, övervaka och vid behov utmana första ansvarslinjens identifiering, analys, värdering och hantering av risker. När det gäller risker i försäkringsrörelsen ansvarar aktuariiefunktionen för motsvarande aktiviteter. Riskhanteringsfunktionen och aktuariiefunktionen ska även tillhandahålla metod- och dokumentationsstöd och stödja första linjen vid tillämpningen av dessa. Ansvar, uppgifter och rapporteringsrutiner för andra ansvarslinjens funktioner har fastställts i styrande regelverk. För att säkerställa ett aktivt informationsutbyte mellan ansvarslinjerna och öka kvalitén i beslutsunderlag och rapportering till vd och styrelse finns en riskkommitté där risk- och kapitalfrågor bereds och diskuteras. Första och andra ansvarslinjen är representerade i riskkommittén.

Tredje ansvarslinjen

Den tredje ansvarslinjen utgörs av internrevisionen som arbetar på styrelsens uppdrag. Internrevisionen granskar och utvärderar riskhanteringssystemet, samt första och andra ansvarslinjens arbete med intern styrning och kontroll inklusive riskhantering. Ansvar och uppgifter för internrevisionen fastställs av styrelsen i styrande regelverk.

Styrelsens ansvar

Styrelsen är ytterst ansvarig för riskhanteringen. Ansvaret innebär bland annat att säkerställa att riskhanteringssystemet är ändamålsenligt och proportionerligt i förhållande till verksamhetens komplexitet och riskexponering. Styrelsen ansvarar även för uppföljning av att företagets riskhanteringssystem fungerar i enlighet med styrelsens avsikter. Styrelsen beslutar om företagets riskaptit och risktolerans och säkerställer att riskaptiten och principerna för riskhantering ligger i linje med företagets långsiktiga mål, strategier och affärsplaner. Styrelsen ska även säkerställa att den får tillgång till information om och har förståelse för de materiella risker som företaget är eller kan bli exponerat för. Slutligen ska styrelsen säkerställa att information från riskhanteringssystemet beaktats vid styrelsebeslut, hur detta sker ska dokumenteras. Styrelsen för KPA Livförsäkring har utsett ett risk- och

kapitalutskott. Utskottet har bland annat till uppgift att utvärdera riskhanteringssystemet och företagets väsentliga risker.

Verkställande direktörens ansvar

Vd ska leda företaget i enlighet med de regelverk styrelsen fastställt. Vd ska därutöver fastställa de styrande regelverk som behövs för att tydliggöra ansvar och genomförande av riskhantering.

Väsentliga risker i KPA Livförsäkring

KPA Livförsäkring definierar risk som osäkerhet om framtida händelser och deras effekter på företagets möjligheter att nå sina mål. Händelser kopplade till försäkringsavtalen eller finansiella händelser som kan påverka företagets möjligheter att nå sina mål kallas försäkringsrisker respektive finansiella risker. Risker kan även uppstå till följd av omvärldshändelser, internt beslutsfattande eller icke ändamålsenliga interna processer, system och bemanning. Dessa risker rymms inom kategorin verksamhetsrisker. I kommande avsnitt beskrivs KPA Livförsäkrings försäkringsrisker, finansiella risker samt verksamhetsrisker.

Försäkringsrisk

KPA Livförsäkring ska vara ett ansvarstagande och pålitligt företag med god kontroll av försäkringsriskerna.

Den övergripande styrningen av försäkringsriskerna fastställs i de försäkringstekniska riktlinjerna och det försäkringstekniska beräkningsunderlaget. De försäkringstekniska riktlinjerna innehåller bland annat principer för hur premier bestäms och hur försäkringstekniska avsättningar beräknas och hur överskott fördelas. Riktlinjerna är också styrande för uppföljningen av gjorda antaganden. Riktlinjerna beslutas av styrelsen. I det försäkringstekniska beräkningsunderlaget, som beslutas av vd, anges vilka antaganden och beräkningsmetoder som ska gälla för att riktlinjerna ska uppfyllas. Aktuariiefunktionen föreslår förändringar av försäkringstekniska riktlinjer medan chefsaktuarien föreslår förändringar av försäkringstekniskt beräkningsunderlag.

Hantering av försäkringsrisk

Hantering och värdering av risker i försäkringsverksamheten är grundläggande för alla försäkringsföretag.

KPA Livförsäkring erbjuder endast Tjänstegrupp-livförsäkring men exponeras för ett antal olika försäkringsrisker. Risker förekommer i samband med tecknande av försäkring och i samband med beräkning av försäkringstekniska avsättningar. Konsekvenser av dessa risker beaktas när försäkringsvillkor utformas, premier och åtaganden fastställs och när försäkringstekniska avsättningar beräknas. Verktyg för riskhantering kan skilja sig åt mellan olika typer av risker. Ett stort försäkringstagarkollektiv bidrar till en utjämning av de olika riskerna.

Dödlighetsrisk

Med dödlighetsrisk avses risken för att KPA Livförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av en ökad dödlighet bland de försäkrade. Dödlighetsrisken vid tecknandet är risken att dödligheten underskattas i de antaganden som används för premieberäkning. Konsekvensen av felaktiga premieantaganden blir att premien inte täcker försäkringens utbetalningar. En underskattad dödlighet medför också att de beräknade avsättningarna blir otillräckliga.

Riskerna hanteras genom att dödligheten i bestånden följs upp, och genom att dödlighetsantaganden uppdateras. I samband med skadereglering av dödsfall sker en bedömning av om den försäkrade uppfyller kraven i villkoren för att omfattas av försäkringen.

Sjuklighetsrisk

Med sjuklighetsrisk avses risken för att KPA Livförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar av de försäkrades sjuktilstånd. Försäkringsvillkoren anger bl.a. att under vissa förutsättningar så omfattas försäkrade av ett efterskydd vid insjuknande. Vid tecknandet av försäkring är risken att sjukligheten underskattas när premien ska fastställas. En underskattad sjuklighet kan också medföra att avsättningarna är otillräckliga.

Riskerna hanteras genom att sjukligheten i beståndet följs upp.

Driftskostnadsrisk

Med driftkostnadsrisk avses risken för att KPA Livförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas av förändringar av drifts-, anskaffnings- och skadebehandlingskostnader. Driftskostnadsrisken vid tecknandet är risken att driftskostnaderna underskattas i de antaganden som används för premieberäkning. Konsekvensen av felaktiga premieantaganden blir att premien inte täcker försäkringens driftskostnader. Underskattade driftskostnader kan medföra att otillräckliga avsättningar beräknas. Med felaktiga reservsättningsantaganden räcker inte reserverade driftskostnader till för hantering av de skador – rapporterade eller ej rapporterade – som inte slutreglerats. Förutsättningar för hantering av driftskostnadsrisken skapas genom uppföljning av driftskostnaderna i företaget.

Katastrof- och koncentrationsrisk

Med katastrofrisk avses risken för att KPA Livförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av naturkatastrofer, epidemier eller katastrofer orsakade av mänskliga aktiviteter.

KPA Livförsäkring har ett återförsäkringsprogram som omfattar katastrofåterförsäkring för olyckshändelser med mer än ett dödsfall.

Koncentrationsrisk avser istället risken för att KPA Livförsäkrings möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av försäkringsrisker. Koncentrationsrisker kan medföra att enskilda händelser kan få betydande konsekvenser.

För kollektivavtalad försäkring har företaget ingen möjlighet att styra över riskspridningen men då försäkringen omfattar över en miljon försäkrade bland Sveriges kommuner och landsting ger detta en riskutjämning i form av en större förutsägbarhet om den totala ersättningens omfattning.

Katastrof- och koncentrationsrisker utvärderas löpande och återförsäkringsprogrammet justeras vid behov.

Övrigt

Utöver ovan nämnda försäkringsrisker så kan förändringar i lagar och externa regelverk också få betydelse för KPA Livförsäkrings möjlighet att nå sina mål. Även risken för inflation kan påverka, då utbetalda försäkringsersättningar är värdesäkrade. Dessa risker

hanteras bland annat genom omvärldsbevakning och justerad prissättning.

Mätning och exponering av försäkringsrisk

För att mäta hur exponerat företaget är mot försäkringsrisker görs stresstester och framåtblickande analyser. Beräkningarna görs enligt standardformeln i Solvens II-regelverket samt enligt egen bedömning (internt kapitalkrav). Den största försäkringsrisken företaget är exponerat för är dödlighetsrisk i form av katastrofrisk. Kapitalkravet för katastrofrisk enligt standardformeln är 473,9 miljoner kr per 2019-12-31 (444,7 miljoner kr per 2018-12-31).

Mätning av försäkringsrisker sker även genom uppföljning. Bland annat sker uppföljning av det så kallade riskresultatet. Uppföljning sker också av använda antaganden och av hur känsliga avsättningarna är för en förändring av dessa. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet visas under rubriken "Känslighetsanalyser". Där illustreras hur resultatet och det egna kapitalet skulle påverkas vid en förändring av antaganden.

Avsnittet "Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar" belyser över/underskott som

uppstått de senaste två skadeåren på grund av skillnaden mellan faktiska skadeanspråk och beräknade.

Känslighetsanalyser

I tabellen visas hur de försäkringstekniska avsättningarna skulle förändras om antaganden om dödlighet eller kostnadsinflation förändrades. En förändring av arbetsförmågan vid värdering av det efterskydd som finns i produkten tjänstegruppiv avspeglar sig inte i de försäkringstekniska avsättningarna. Vid värderingen antas att arbetsförmågan kvarstår till och med pensionsåldern, vilket är den längsta period som man kan erhålla efterskydd. De försäkringstekniska avsättningarnas känslighet för en förändring av räntan framgår av avsnittet om finansiella risker.

Känsligheten i avsättningarna för dödlighet visas genom att dödssannolikheten antas öka med 10 procent. En ökad dödssannolikhet innebär ökade avsättningar för efterskyddet.

Känsligheten i avsättningarna för driftskostnader visas genom att kostnadsinflationen ökas med 1 procentenhet.

Analyserna är gjorda för respektive antagande oberoende från varandra.

Känslighetsanalyser för försäkringsrisk, Mkr			
2019	Avsättningar brutto	Effekt på resultat före skatt	Effekt på eget kapital
Försäkringstekniska avsättningar	2 289	-	-
Dödlighet	2 332	-42	-33
Kostnadsinflation	2 290	-1	-1
2018			
Försäkringstekniska avsättningar	2 228	0	0
Dödlighet	2 274	-46	-36
Kostnadsinflation	2 229	-1	-1

Koncentrationer av försäkringsrisk

Koncentration av försäkringsrisk uppstår om riskexponeringen är koncentrerad till ett fåtal försäkrade eller viss geografisk plats.

För kollektivavtalad försäkring har företaget ingen möjlighet att styra över riskspridningen men inom ett

och samma kollektiv är riskerna spridda på ett stort antal olika försäkringar. Detta illustreras i nedanstående tabell som visar antal försäkringsavtal fördelat på olika åldersintervall.

2019	Antal avtal
0-30 år	231 837
31-40 år	263 296
41-50 år	299 371
51-60 år	326 070
61 år och äldre	173 910
Totalt	1 294 484

2018	Antal avtal
0-30 år	253 810
31-40 år	251 655
41-50 år	298 128
51-60 år	319 927
61 år och äldre	170 870
Totalt	1 294 390

Faktiska skadeanspråk jämfört med tidigare uppskattningar

Tabellen nedan visar ackumulerade över/underskott i förhållande till uppskattad slutlig skadekostnad i slutet av varje skadeår för de senaste två åren.

Frigjort dödsfallskapital, Mkr	2019	2018
Beräknad	65	70
Utfall	61	54
Dödsfall, resultat	4	17

Rapportering av försäkringsrisk

Som ett led i KPA Livförsäkrings interna uppföljning och riskhantering informeras styrelsen löpande om utvecklingen av försäkringsriskerna. I riskrapporten, riskfunktionens rapport om risker till vd och styrelse, ges en samlad bild av riskläget, inklusive försäkringsrisker. Riskrapporten innehåller såväl kvantitativ som kvalitativ uppföljning av risker.

I aktuarierapporten rapporterar aktuariefunktionen till styrelsen om förändrade metoder och modeller för hantering av försäkringsrisk i samband med tecknande av försäkring och beräkning av försäkringstekniska avsättningar, liksom förändringar av parametrar. I KPA Livförsäkrings egna risk- och solvensbedömning beskrivs de risker som KPA Livförsäkring är, eller kommer att bli, exponerad för under den treåriga affärsplaneringsperioden 2020-2022.

KPA Livförsäkring bedriver övrig livförsäkringsverksamhet. Detta innebär bland annat att KPA Livförsäkring, såväl externt som internt, rapporterar kapitalkrav beräknade i enlighet med standardformeln i Solvens II. Dessutom rapporteras ett internt kapitalkrav enligt egen bedömning.

Finansiella risker

Finansiell risk definieras som risken att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av finansiella händelser. Exempel på händelser kan vara marknadshändelser såsom aktiekursfall eller förändring av marknadsräntor men även andra finansiella händelser som förändrad kreditvärdighet eller fallissemang hos motparter.

Målet för förvaltningen av tillgångarna är att uppnå högsta möjliga reala avkastning och att på bästa sätt bidra till en stabil och konkurrenskraftig premie under gällande risk- och placeringsrestriktioner. Valet av tillgångsportfölj görs med utgångspunkten att företaget ska tåla en mycket svag utveckling på de finansiella marknaderna. Ytterligare begränsningar vid valet av sammansättningen av tillgångsportföljer är att regulatoriska krav, så som solvens, ska uppfyllas med marginal beslutat av styrelsen.

Styrelsen har det yttersta ansvaret för förvaltningen av företagets tillgångar och anger ramar och limiter för exponeringar samt styrelsens policys för verksamheten. Vd ansvarar för att förvaltningen av företagets tillgångar sker inom de ramar och anvis-

ningar som styrelsen givit samt för översynen av placeringsriktlinjerna.

Vid valet av placeringsinriktning beaktas tillgångarnas och skuldernas egenskaper såsom förväntad avkastning, risk och korrelation samt prognoser för försäkringsrörelsens utveckling. Därutöver gör företaget en miljö- och etikanalys av de företag där placeringar görs. Den placeringsinriktning som fastställs ger ramar för tillgångsförvaltningen. Inom dessa ramar och limiter ansvarar avdelningen för kapitalförvaltning och hållbarhet för den löpande förvaltningen och för spridningen mellan olika tillgångsslag såsom aktier, obligationer, valutor, fastigheter samt alternativa.

Placeringar sköts både internt och genom externt utlagda förvaltningsuppdrag. Löpande aktie- och ränteförvaltning samt värdepappersadministration har lagts ut till Swedbank Robur. Placeringar vars huvudsyfte är att matcha placeringsrisker i åtagandena eller justera portföljens risknivå hanteras internt inom avdelningen för kapitalförvaltning och hållbarhet. Även specialplaceringar sköts internt inom företaget.

Hantering av finansiella risker

Företagets kapitalförvaltning ansvarar för att styra, följa upp och utvärdera hur de utlagda förvaltningsuppdragen sköts. Swedbank Robur ansvarar för daglig kontroll av efterlevnaden av gällande placeringsriktlinjer samt att resultatet av utförd kontroll rapporteras till Riskhanteringsfunktionen och företagets kapitalförvaltning. Riskhanteringsfunktionen genomför självständig uppföljning av exponeringar på daglig basis av de limiter som fastställts av styrelsen. Rapportering sker regelbundet till vd och styrelse avseende utvecklingen av de finansiella riskerna och omgående av eventuella överträdelser av limiterna.

I placeringsriktlinjerna anges principerna för vilka instrument, emittenter och motparter som är tillåtna att använda i förvaltningen av placeringstillgångarna. Den totala tillgångsportföljen i KPA Livförsäkring är sammansatt av delportföljer: aktier, räntor, alternativa placeringar och bolagsstrategiska innehav.

I huvudsak används derivat för att skraddarsy portföljens risknivå. Ett annat syfte med derivat är att matcha marknadsrisker i åtagandena, exempelvis med ränteswappar för att reducera balansräkningens räntekänslighet.

Bolagsstrategiska innehav är innehav som anses vara av särskilt strategiskt värde för företaget. Endast

styrelsen får fatta beslut om placeringar av detta slag. Exempel på sådant innehav är aktier i koncernföretag. Inom avdelningen för kapitalförvaltning finns Riskstyrningskommittén som sammanträder veckovis. Vid dessa möten diskuteras riskexponeringen i förvaltningsportföljerna och beslut fattas och protokollförs. Under året har handel skett med aktier, räntebärande värdepapper, valutor och derivat på dessa (aktieindexterminer, ränteterminer och valutaterminer).

Marknadsrisker

Med marknadsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadspriser. Marknadsrisken är en betydande risk för KPA Livförsäkring och delas i sin tur in i aktiekursrisk, ränterisk, spreadrisk samt valutarisk. Dessa risker mäts på flera sätt,

dels m h a SCR beräkningar samt dels m h a ett internt kapitalkrav (ICR). I tabellerna nedan redovisas känslighetsanalyser för respektive risktyp. I känslighetsanalyserna tas hänsyn till effekten av eventuella derivatpositioner.

Känslighetsanalys av aktiekursrisk

Med aktiekursrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i aktiekurser.

I tabellen nedan, Känslighetsanalys aktiekursrisk, redovisas effekten på resultat före skatt och eget kapital vid en nedgång med 10 procent i marknadsvärdet på samtliga innehav. För aktiederivat redovisas risken som värdeförändringen på derivatpositionen då den underliggande tillgången minskar i värde i samma utsträckning som övriga aktieinnehav.

Känslighetsanalys - aktiekursrisk, Mkr	2019		2018	
	Marknadsvärde	Känslighet	Marknadsvärde	Känslighet
Aktier	1 314	-131	1 135	-114
Investeringsfonder aktier	68	-7	-	-
Aktierelaterade derivatinstrument	-	-	-	-7
Nettopåverkan resultat före skatt		-138		-120
Nettopåverkan eget kapital		-109		-94

Känslighetsanalys av ränterisk

Med ränterisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i marknadsräntor. Värderingen av företagets åtaganden är av stor betydelse för det finansiella resultatet och företagets stabilitet. Ränterisken, d v s risken för förändringar i marknadsräntor, påverkar företagets riskutrymme.

För KPA Livförsäkring är det ofördelaktigt med fallande marknadsräntor eftersom den framtida kostnaden för att infria åtaganden ökar mer än värdet av räntebärande placeringar ökar. Tillgångarnas

räntekänslighet justeras löpande till önskad nivå genom justering av utlagda räntemandat och genom handel med räntederivat.

Ränterisken mäts genom ett ränteskifte med +/- 1 procentenhet vid beräkningen av tillgångsvärdenas känslighet. I KPA Livförsäkring mäts ränterisken för åtaganden genom en parallellförskjutning av diskonteringsräntan med +/- 1 procentenhet. Diskonteringskurvorna har ett golv vid noll.

Känslighetsanalys - ränterisk, Mkr	2019		2018	
	Marknads- värde	Känslighet	Marknads- värde	Känslighet
Ökning av marknadsränta				
Värdeförändring räntebärande tillgångar	3 157	-116	3 287	-113
Minskning av redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar	2 289	22	2 228	24
Nettopåverkan årets resultat		-94		-89
Nettopåverkan eget kapital		-74		-

Känslighetsanalys - ränterisk, Mkr	2019		2018	
	Marknads- värde	Känslighet	Marknads- värde	Känslighet
Minskning av marknadsränta				
Värdeförändring räntebärande tillgångar	3 157	100	3 287	105
Ökning av redovisat värde på försäkringstekniska avsättningar	2 289	-3	2 228	-13
Nettopåverkan årets resultat		96		92
Nettopåverkan eget kapital		76		-

Följande tabell illustrerar hur företaget är exponerat för ränterisk utifrån räntebärande tillgångar och skulders räntebindningstid.

Räntebindningstider för tillgångar och skulder				
2019				
Ränteexponering, Mkr	< 5 år	5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inkl. upplupen ränta)	2 669	489	-	3 157
Andra räntebärande finansiella instrument	110	-	-	110
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	2 779	489	-	3 267
Skulder och avsättningar				
Livförsäkringstekniska avsättningar tjänstepensions-verksamhet	806	1 101	383	2 289
Övriga skulder	7	-	-	7
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	813	1 101	383	2 296
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	1 966	-612	-383	971
Nominellt värde räntederivat	150	-	-	150
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	2 116	-612	-383	1 122
Räntebindningstider för tillgångar och skulder				
2018				
Ränteexponering, Mkr	< 5 år	5-15 år	> 15 år	Totalt
Tillgångar				
Obligationer och andra räntebärande värdepapper (inkl. upplupen ränta)	2 842	445	-	3 286
Andra räntebärande finansiella instrument	145	-	-	145
Summa tillgångar före ekonomisk säkring med derivat	2 987	445	-	3 432
Skulder och avsättningar				
Livförsäkringstekniska avsättningar tjänstepensions-verksamhet	801	1 057	370	2 228
Summa skulder före ekonomisk säkring med derivat	801	1 057	370	2 228
Netto, tillgångar och skulder före ekonomisk säkring med derivat	2 186	-612	-370	1 204
Nominellt värde räntederivat	-97	-	-	-97
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	2 090	-612	-370	1 107

Ränterisk kassaflöde

I tabellen nedan framgår hur en ökning eller sänkning av marknadsräntan på 0,5 procent påverkar ränteintäkter respektive räntekostnader för tillgångar och skulder med räntebindningstid på upp till ett år.

Ränterisk kassaflödesrisk, Mkr	2019	2018
Ökning av marknadsräntan		
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	1	1
Ränteintäkter för övriga räntebärande tillgångar	1	1
Minskning av marknadsräntan		
Ränteintäkter för obligationer och andra räntebärande värdepapper	-1	-1
Ränteintäkter för övriga räntebärande tillgångar	-1	-1

Valutarisk

Med valutarisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av förändringar i valutakurser. I de fall tillgångar eller skulder är exponerade mot andra valutor än svenska kronor uppstår valutarisk. Valutaexponering får endast förekomma mot de valutor där exponering kan uppstå genom placeringar i aktier, räntor, specialplaceringar, bolagsstrategiska placeringar eller där exponeringen har sitt ursprung i försäkringsåtagandena. Valutaexponeringen begränsas genom fastställda limiter och

stys främst genom nyttjandet av valutaterminer och -swappar. Företagets försäkringsåtaganden är enbart fastställda i svenska kronor.

I tabellen nedan, känslighetsanalys valutarisk, redovisas effekten på balansräkning och resultat av en förstärkning med 10 procent i den svenska kronan mot samtliga aktuella valutaexponeringar. Beräkningen utförs för nettoposition med avseende på förändring i varje enskild valuta företaget är exponerad mot. Företagets valutaexponering före och efter säkring med derivat redovisas i nedanstående tabell.

2019					
Valutakursexponering, Mkr	USD	JPY	EUR	GBP	Övrigt
Placeringstillgångar					
Aktier och andelar	-	-	-	-	-
Övriga tillgångar	1	1	20	-	8
Summa tillgångar	494	66	100	38	106
 Övriga skulder och avsättningar	 -	 -	 -	 -	 -
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	494	66	100	38	106
 Nominellt värde valutaterminer	 -136	 -96	 -	 -	 -18
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	358	-30	100	38	88

2018					
Valutakurs exponering, Mkr	USD	JPY	EUR	GBP	Övrigt
Placeringsstillgångar					
Aktier och andelar	434	58	74	43	83
Övriga tillgångar	9	-	15	-	-
Summa tillgångar	442	59	90	43	83
Nettoexponering före ekonomisk säkring med derivat	442	59	90	43	83
Nominellt värde valutaterminer	-120	-	-92	-	-17
Nettoexponering efter ekonomisk säkring med derivat	322	59	-3	43	66

Känslighetsanalys - valutakursrisk

Tabellen visar hur en ogynnsam förändring med tio procent av företagets nettoexponering mot respektive valutor (efter ekonomisk säkring med derivat) påverkar resultat före skatt och eget kapital.

Känslighetsanalys valutakursrisk, Mkr	2019		2018	
	Marknads- värde	Känslighet	Marknads- värde	Känslighet
USD	358	36	322	-33
JPY	-30	-3	59	-6
GBP	38	4	43	-5
EUR	100	10	-3	-
Övrigt	88	9	66	-8
Nettopåverkan resultat före skatt		55		-52
Nettopåverkan eget kapital		44		-40

Kreditrisk

Kredit-, motparts- och emittentrisker är risker att motparter eller emittenter inte fullgör sina finansiella förpliktelser och att eventuella säkerheter inte täcker fordran. Företaget har som policy att i huvudsak endast tillåta placeringar i värdepapper med hög kreditvärdighet och för en förteckning över godkända emittenter och motparter. Kredit- och motpartsriskerna i denna del av verksamheten bedöms därför vara små. Kreditrisk uppstår i placeringsverksamheten, men även inom återförsäkring.

Kreditrisk i derivat

För standardiserade derivat begränsas kreditrisken till medel på konto hos den så kallade clearingkontohållaren. För icke standardiserade derivat begränsas kreditrisken i enlighet med ISDA-avtal och CSA-avtal.

Mätning av kreditrisk

Den kreditriskexponering (efter avdrag för förlustreserver, kvittning och efter värde av säkerheter) som företaget har för i olika klasser av finansiella tillgångar framgår av tabellen nedan (Maximal kreditexponering). Kredit- och motpartsriskerna bedöms vara små.

Maximal kreditriskexponering, Mkr	2019			2018		
	Brutto	Erhållna säkerheter	Netto	Brutto	Erhållna säkerheter	Netto
Tillgångsklass						
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ^{b)}	3 144	-	3 144	3 266	-	3 266
Utlåning till kreditinstitut	1	-	1	7	-	7
Derivat ^{c)}	7	7	-	5	-	5
Fordringar ¹⁾	5	-	5	43	-	43
Kassa och bank	110	-	110	145	-	145
Upplupna ränteintäkter	13	-	13	20	-	20
Summa i balansräkningen	3 280	7	3 273	3 486	-	3 486
Åtaganden						
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	-	-
Summa	3 280	7	3 273	3 486	-	3 486

^{b)} Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

^{c)} Erhållna säkerheter för derivat avser kvittningsbar och ej kvittningsbar kontantsäkerhet. Derivat med kvittningsrätt återfinns i not Kvittning av finansiella instrument, fördelat på vad som kvittas och inte kvittas i balansräkning. För de derivattillgångar som relaterade belopp inte kvittas i balansräkningen finns säkerheter som reducerar kreditrisken, det avser dels kvittningsrätt enligt avtal, vilket i not Kvittning av finansiella instrument återfinns under rubrik Finansiella instrument dels erhållna kontantsäkerheter, i balansräkningen härrör posten från Skulder kreditinstitut. Derivat finns också utan avtal om kvittning eller erhållna kontantsäkerheter, vilket förklarar skillnad derivattillgångarnas värde i balansräkningen, benämnt Derivat/Brutto i ovan tabell och not Kvittning av finansiella instrument.

¹⁾ Fordringar avseende direkt försäkring och övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

**Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Mkr
2019**

Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk					Normal rating		Hög kreditrisk		Förfallna, nedskrivna, omförhand- lade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning och förlust- reserve- ringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	2 840	304	-	-	-	-	-	-	-	-	3 144
Utlåning kreditinstitut	-	-	1	-	-	-	-	-	-	-	1
Derivat	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	7
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	5	-	-	-	-	-	5
Kassa och bank	-	56	1	-	53	-	-	-	-	-	110
Upplupna ränteintäkter	13	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13
Summa i balansräkningen	2 853	360	8	-	58	-	-	-	-	-	3 280
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Summa	2 853	360	8	-	58	-	-	-	-	-	3 280
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾</i>	-	-	-	-	53	-	-	-	-	-	53
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾</i>	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditkvalitet exkl. återförsäkring, Mkr 2018											
Låg-hög kreditrisk ¹⁾	Låg kreditrisk					Normal rating		Hög kreditrisk		Förfallna, nedskrivna, omförhandlade fordringar ⁴⁾	Brutto före kvittning och förlust-reserve-ringar
	AAA	AA	A	BBB	Utan rating	BB	Utan rating	B-CCC	Utan rating		
Tillgångsklass											
Obligationer och andra räntebärande värdepapper ²⁾	3 079	188	-	-	-	-	-	-	-	-	3 266
Utlåning kreditinstitut	-	-	7	-	-	-	-	-	-	-	7
Derivat	-	1	4	-	-	-	-	-	-	-	5
Fordringar ³⁾	-	-	-	-	-	-	43	-	-	-	43
Kassa och bank	-	50	9	-	85	-	-	-	-	-	145
Upplupna ränteintäkter	20	-	-	-	-	-	-	-	-	-	20
Summa i balansräkningen	3 098	239	21	-	85	-	43	-	-	-	3 485
<i>Varav tillgångar med avtalsenliga kassaflöden i balansräkningen ¹⁾</i>	-	-	-	-	56	-	43	-	-	-	99
<i>Verkligt värde för tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som inte har låg kreditrisk ¹⁾</i>	-	-	-	-	-	-	43	-	-	-	43

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket. Upplysningar om kreditkvalitet förtydligas genom att företaget delar in kvaliteten i grupper för låg, normal och vad företaget anser vara hög kreditrisk. Vidare lämnas separat information för Finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t.ex. övriga fordringar och banktillgodohavanden för t.ex. leverantörsbetalningar.

²⁾ Avser räntebärande värdepapper exklusive räntefonder.

³⁾ Fordringar avser övriga fordringar, exklusive skattefordringar som avser t.ex. mervärdesskatt.

⁴⁾ Upplysning om förfallna, nedskrivna och omförhandlade fordringar lämnas för finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden som värderas till upplupet anskaffningsvärde.

Kreditrisk i fordringar på återförsäkrare

Försäkringsföretagets återförsäkringspolicy innebär att avtal endast ingås med återförsäkrare med kreditbetyg A eller högre.

Återförsäkrarnas kreditvärdighet ses över regelbundet för att säkerställa att det beslutade återförsäkringsskyddet upprätthålls.

Per balansdagen finns inga fordringar på återförsäkrare.

Finansiell koncentrationsrisk

Med finansiell koncentrationsrisk avses risken för att företagets möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av otillräcklig diversifiering av tillgångar, motparter eller emittenter. I relation till marknadsriskerna bedöms koncentrationsrisker i företaget vara låga genom den diversifiering som ges av företagets placeringsinriktning.

Den finansiella koncentrationsrisken följs upp för stora koncentrationer av riskexponeringar. De största koncentrerade exponeringarna följs upp särskilt genom scenarioanalys och uppföljning av utveckling av värde och andel av tillgångsportföljen. Tabellerna nedan avser företagets största koncentrationer.

2019		
Väsentliga koncentrationer av kreditexponering, Mkr	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Handelsbanken	581	581
Swedbank	442	331
Nordea	441	441
SEB	424	424
SBAB	79	79

2018		
Väsentliga koncentrationer av kreditexponering, Mkr	Totalt	Varav säkerställda bostadsobligationer
Handelsbanken	627	627
Swedbank	597	408
Nordea	463	463
SEB	425	425
KFW	30	-

Väsentliga koncentrationer av aktieinnehav

Tabellerna nedan avser företagets största aktieinnehav.

2019	
Väsentliga koncentrationer av aktieinnehav, Mkr	Totalt
Access Edge Emerging Markets	68
Atlas Copco	54
Ericsson	37
Assa Abloy	33
ESSITY AB	29

2018	
Väsentliga koncentrationer av aktieinnehav, Mkr	Totalt
Ericsson	36
Atlas Copco	31
Swedbank A	26
Nordea	26
Assa Abloy	22

Likviditetsrisker

Företaget definierar likviditetsrisk som risken att företaget inte kan infria sina betalningsförpliktelser eller att finansiella transaktioner inte kan genomföras alternativt endast genomföras till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering.

Företaget hanterar likviditetsrisk med hjälp av buffertar som står i proportion mot prognoser av likviditetsbehov på kort och lång sikt. Likviditetsbehov på kort sikt hanteras genom att hålla en tillräcklig kassa

i form av banktillgodohavanden. Likviditetsbehov på lång sikt hanteras genom att en tillräckligt hög andel av företagets tillgångar består av likvida värdepapper.

Företaget mäter och följer upp likviditetsrisk med hjälp av likviditetsriskkvoter. Kvoten för likviditetsrisk på kort sikt baseras på banktillgodohavanden, in- och utflöden. Likviditetsrisken på lång sikt mäter andelen likvida tillgångar i relation till företaget försäkringstekniska avsättningar. Per 2019-12-31 var andelen likvida tillgångar 93%.

För att hantera risken att finansiella transaktioner inte kan genomföras alternativt endast genomföras till avsevärd merkostnad, förlust eller oönskad riskexponering placeras tillgångarna i huvudsak i värdepapper med god likviditet. För derivat har handel i huvudsak skett i marknader med god likviditet, varför likviditetsrisken bedöms vara låg.

Företagets likviditetsrisk anses vara av ringa betydelse i den totala riskbilden.

Företagets likviditetsexponering med avseende med återstående löptider på finansiella skulder framgår av tabellen nedan.

Tabellen visar odiskonterade nominella värden.

2019	Återstående löptider					
Likviditetsrisk, Mkr	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	Summa
Derivat	-	0	-	-	-	0
Andra finansiella skulder	-	7	-	-	-	7
Summa balansräkning	-	8	-	-	-	8
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	-	-
Summa	-	8	-	-	-	8

2018	Återstående löptider					
Likviditetsrisk, Mkr	På anmodan	Mindre än 1 år	1-5 år	Mer än 5 år	Utan löptid	Summa
Derivat	-	0	-	-	-	0
Andra finansiella skulder	-	33	-	-	-	33
Summa balansräkning	-	34	-	-	-	34
Kreditlöften	-	-	-	-	-	-
Summa utanför balansräkningen	-	-	-	-	-	-
Summa	-	34	-	-	-	34

För uppgifter om förväntade löptider, se not Förväntade återvinningstidpunkter.

Verksamhetsrisker

Med verksamhetsrisk avses risken för att företags möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i verksamhetens omvärld, interna miljö eller till följd av strategiska, affärsrelaterade eller operativa beslut. Verksamhetsrisk delas in i följande underkategorier:

Affärsrisk

Affärsrisk, som avser risken för att företags möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av strategiska eller affärsrelaterade beslut eller händelser utanför företags direkta kontroll. Affärsrisker kan till exempel uppstå till följd av innovationer och marknadsförändringar, regelverksförändringar, makroekonomiska och politiska händelser eller vid strategiska eller affärsrelaterade beslut. Affärsriskerna påverkas av företags förmåga att hantera förändringar. Affärsrisk delas in i omvärldsrisk (händelser utanför företags direkta kontroll) och beslutsrisk (att strategiska eller affärsrelaterade beslut baseras på otillräckliga underlag eller analyser).

Operativ risk

Med operativ risk avses risken att företags möjlighet att nå sina mål påverkas till följd av händelser i den löpande verksamhetens genomförande, som uppstår till följd av processer, system eller människor.

Hantering av verksamhetsrisker

En grundläggande princip inom företaget är att risk ska tas medvetet och riskhanteringen är därför en integrerad del av verksamhetsstyrningen. Riskhanteringen i företaget sker systematiskt både i verksamhetsprocesserna (löpande verksamheten) som i affärsplanering och inför väsentliga förändringar. Vid riskidentifiering av verksamhetsrisker är utgångspunkten verksamhetens mål, en aktuell omvärldsanalys och nulägesbedömning, informationsklassning samt eventuella incidenter. Omvärldsanalysen ska innefatta bevakning av nya riskområden.

Riskhanteringsprocessen för verksamhetsrisk följer i allt väsentligt den process som beskrivs under rubrik "Riskhanteringsprocessen". Rapportering av verksamhetsrisker sker två gånger per år till vd och styrelse i den riskrapport som sammanställs av riskhanteringsfunktionen.

Kontinuitetsplanering

Om händelser inträffar trots att riskreducerande åtgärder har vidtagits begränsas konsekvensen av dessa händelser med hjälp av kontinuitetsplaner och krisberedskap. Kris och kontinuitetsplaner är upprättade inom företaget och övas i syfte att kunna hantera en eventuell krissituation och begränsa effekterna av negativa händelser. Styrelsens övergripande mål och krav när det gäller kontinuitetshantering tydliggörs i interna regelverk.

Incidenthantering

Incidenter rapporteras av alla medarbetare, åtgärder dokumenteras och följs upp. Rapporterade incidenter kategoriseras och värderas. Information om incidenter används vid identifiering och analys av verksamhetsriskerna.

Kapitalhantering

I kapitalhanteringspolicyn fastställer styrelsen de övergripande principerna för kapitalhantering och likviditetshantering i KPA Livförsäkring. Policyn utgör styrelsens verktyg för styrning av företaget med avseende på härledning och hantering av målintervall, kapitalbas och likviditetsriskhantering.

Policyn säkerställer att företaget är ändamålsenligt kapitaliserat för att vid varje tidpunkt klara den dagliga driften, täcka risker och åtaganden i verksamheten. Detta möjliggörs genom regelbunden utvärdering av målintervall samt analys av solvenssituation i företaget. Kapitalhanteringsprocessen ska vara samordnad med affärsplanering, egen risk- och solvensbedömning samt riskhanteringssystem för företaget. Kapitalhanteringen ska vara ändamålsenlig för styrning och måluppfyllnad, samt uppfylla alla gällande regelverkskrav. Kapitalhanteringen ska vara i enlighet med egen risk- och solvensbedömning och gällande affärsplaner för företaget.

Mål för kapitalisering

Företaget har definierat ett kapitalmål kompletterat med ett målintervall uttryckt i SCR-kvot. Kapitalmålet definieras som en långsiktig målbild kring vilken SCR-kvoten tillåts fluktuera beroende av exempelvis svängningar på de finansiella marknaderna och variationer i försäkringsrörelsens resultat. Fluktuationen förväntas ske i huvudsak mellan målintervallets övre och nedre kapitalmål nivå. Kapitalmålet ska ta sin

utgångspunkt i den stipulerade risktoleransnivån samt i övervägande om ytterligare kapital krävs i form av kapitalbuffertar.

Kapitalbas

I företagets kapitalbas ska det ingå aktiekapital, överkursfond, uppskjutna skattefordringar (netto), konsolideringsfond och den avstämningsreserv som tillkommer genom att värdering av posterna i Solvens II-balansräkningen respektive den finansiella rapporteringen skiljer sig åt.

Aktuell kapitalsituation

Företaget har under 2019 genomfört en egen risk- och solvensbedömning för den treåriga affärsplanerings-

perioden 2020 till 2022. Det övergripande syftet med den egna risk- och solvensbedömningen är att utifrån företagets strategier, affärsplaner och exponeringar bedöma företagets solvensbehov samt säkerställa att företaget klarar att möta riskerna och det regulatoriska kapitalkravet.

Den egna risk- och solvensbedömningen visar att KPA Livförsäkring har en stabil finansiell situation och är tillräckligt kapitaliserat för att genomföra sin affärsplan.

För kvantitativa upplysningar se avsnitt femårsöversikt.

Not 3. Premieinkomst

Mkr	2019	2018
Inbetalda och tillgodoförda gruppförsäkringspremier, löpande premier	78	147
Premieskatt	-33	-63
Premieinkomst	45	84
Premier för avgiven återförsäkring	0	0
Premiereduktion	267	210
Premieinkomst (efter avgiven återförsäkring)	311	294

Not 4. Kapitalavkastning, intäkter

Mkr	2019	2018
Utdelning på aktier och andelar	36	37
Ränteintäkter m m		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	15	18
Övriga ränteintäkter	0	0
varav från finansiella tillgångar som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade via resultaträkningen	0	0
Valutakursvinster, netto	51	42
Realisationsvinster, netto		
Aktier och andelar	100	70
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	10	24
Summa	212	191

Not 5. Orealiserade vinster på placeringstillgångar

Mkr	2019	2018
Aktier och andelar, netto	169	-
Summa	169	-

Not 6. Utbetalda försäkringsersättningar

Mkr	2019	2018
Utbetalda försäkringsersättningar	-291	-291
Skaderegleringskostnader	-13	-14
Summa	-304	-305

Not 7. Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar

Mkr	2019	2018
Förändring i andra försäkringstekniska avsättningar		
Livförsäkringsavsättningar	40	45
Summa	40	45

Not 8. Driftskostnader

Mkr	2019	2018
Anskaffningskostnader	-1	-1
Administrationskostnader	-25	-25
Summa	-26	-25
Övriga driftskostnader		
Skaderegleringskostnader ingående i Utbetalda försäkringsersättningar	-13	-14
Kostnader för kapitalförvaltning ingående i Kapitalavkastning, kostnader	-6	-6
Summa	-19	-20
Summa driftskostnader	-45	-45
Totala driftskostnader uppdelade på kostnadsslag		
Personalkostnader	-6	-6
Andra verksamhetsrelaterade kostnader	-39	-39
Driftskostnader	-45	-45

Tkr		
Arvode till revisorer	2019	2018
Ernst & Young AB		
Revisionsuppdrag ¹⁾	-304	-300
Övriga tjänster	-60	-
KPMG AB		
Revisionsuppdrag ¹⁾	-236	-56
Summa	-600	-356

¹⁾ Med revisionsuppdrag avses lagstadgad revision av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och vd:s förvaltning samt revision och annan granskning utförd i enlighet med överenskommelse eller avtal. Detta inkluderar övriga arbetsuppgifter som det ankommer på företagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som förädlas av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

Not 9. Kapitalavkastning, kostnader

Mkr	2019	2018
Kapitalförvaltningskostnader	-8	-7
Räntekostnader m m	0	-1
varav från finansiella skulder som inte värderas till verkligt värde med värdeförändringar redovisade via resultaträkningen	0	-1
Summa	-9	-8

Not 10. Orealiserade förluster på placeringstillgångar

Mkr	2019	2018
Aktier och andelar, netto	-	-169
Obligationer och andra räntebärande värdepapper, netto	-3	-14
Summa	-3	-183

Not 11. Nettoresultat per kategori av finansiella instrument

2019, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	369	-	-	-	369
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	27	-	-	-	27
Övriga fordringar	-	-	0	-	0
Kassa och bank	-	-	2	-	2
Summa	396	-	2	-	398
Finansiella skulder					
Derivat, netto	-	-22	-	-	-22
Övriga skulder	-	-	-	0	0
Summa	-	-22	-	0	-22
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	396	-22	2	0	376

2018, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Summa
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	3	-	-	-	3
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	26	-	-	-	26
Övriga fordringar	-	-	0	-	0
Kassa och bank	-	-	2	-	2
Summa	29	-	3	-	31
Finansiella skulder					
Derivat, netto	-	-24	-	-	-24
Övriga skulder	-	-	-	0	0
Summa	-	-24	-	0	-25
Nettoresultat finansiella tillgångar och skulder	29	-24	3	0	7

Not 12. Skatter

Mkr	2019	2018
Skatt på årets resultat		
Aktuell skattekostnad	3	-26
varav inkomstskatt	3	-26
Uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt	-26	37
Summa	-23	11
Aktuell skattekostnad avseende inkomstskatt		
Periodens skattekostnad	-	-26
Justering av skattekostnad hänförlig till tidigare år	3	1
	3	-26
Specifikation av uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt		
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader andra finansiella placeringstillgångar	-38	32
Uppskjuten skatt avseende förändring i skattesats	2	5
Uppskjuten skatt avseende utnyttjade underskottsavdrag	11	-
Summa	-26	37
Skatt avseende inkomstskatt		
Aktuell skatt avseende inkomstskatt	3	-26
Uppskjuten skatt	-26	37
Summa	-23	11
Avstämning av effektiv skattesats avseende inkomstskatt		
Resultat före skatt	122	-17
Summa resultat i inkomstbeskattad verksamhet	122	-17
Skatt enligt gällande skattesats, 21,4% (22,0%)	-26	4
Skatteeffekt andra icke avdragsgilla kostnader/ej skattepliktiga intäkter	-1	1
Skatteeffekt hänförlig till tidigare år samt ändrade skattesatser ¹⁾	5	4
Skatteeffekt hänförlig till avräkning av utländsk skatt	-	2
Summa	-23	11

¹⁾ I juni 2018 beslutades att bolagsskatten ska sänkas och att sänkningen ska ske stegvis. För åren 2019-2020 sänks bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent. Vi har omvärderat uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar enligt nya regler och bolagsskattesatser.

Not 13. Aktier och andelar i koncernföretag

Moderföretag (ej konsoliderade dotterföretag), Mkr	Eget kapital 2019	Resultat 2019	Organisations- nummer	Antal	Kapital- andel i %	Bokfört värde 2019	Bokfört värde 2018
KPA Pensions- försäkring AB (publ)	81 969	17 492	516401-6544	300 000	100	344	344

Ovanstående dotterföretag konsolideras ej på grund av utdelningsförbud. Hela överskottet i dotterföretaget tillfaller försäkringstagarna i form av återbäring och kan således inte disponeras av moderföretaget. Verkligt värde anses därför motsvaras av bokfört värde.

Mkr	2019	2018
Akkumulerade anskaffningsvärden		
Ingående balans	344	344
Utgående balans	344	344
Akkumulerade nedskrivningar		
Ingående balans	-	-
Utgående balans	-	-
Bokfört värde 31 december 2019	344	344

Koncernföretag	Säte	Kapitalandel i %	
		2019	2018
KPA Pensionsförsäkring AB (publ)	Stockholm	100	100
Kungsbrohus Holding AB	Stockholm	70	70
Litreb III AB	Göteborg	100	100
Stopstorp KB	Stockholm	100	100
KB Sandspridaren	Stockholm	100	100
Fastighets KB Mariaporten	Göteborg	100	100
Hyresbostäder Sköndal KB	Göteborg	100	100
Fastighets KB Spårvagnen	Stockholm	100	100
Fastighets KB Sejen	Stockholm	100	100
Fastighets KB Lommanian	Stockholm	100	100
Hyresbostäder i Pålshöj KB	Stockholm	100	100
Fastighets KB Limhamns Sjöstad	Stockholm	100	100
KPA Pension Specialplaceringar AB	Stockholm	100	100
Sinoma Fastighets AB	Stockholm	23	23

Not 14. Aktier och andelar

Mkr	2019	2018
Svenska och utländska		
Anskaffningsvärde	866	798
Verkligt värde	1 382	1 135
varav:		
Noterade aktier	1 382	1 135
Onoterade aktier	0	0

Not 15. Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Mkr	2019	2018
Upplupet anskaffningsvärde		
Svenska staten	611	671
Svenska bostadsinstitut	1 463	1 492
Svenska kommuner	553	569
Övriga svenska emittenter	422	421
Övriga utländska emittenter	55	70
Summa	3 103	3 223
varav:		
Noterade	3 103	3 223
Verkligt värde		
Svenska staten	634	696
Svenska bostadsinstitut	1 470	1 503
Svenska kommuner	558	574
Övriga svenska emittenter	424	423
Övriga utländska emittenter	58	71
Summa	3 144	3 266
varav:		
Noterade	3 144	3 266
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	199	210
Vid värdering av räntebärande värdepapper enligt upplupet anskaffningsvärde skulle balansposten redovisas till ett belopp på	3 103	3 223

Not 16. Utlåning kreditinstitut

Mkr	2019	2018
Kreditinstitut övriga världen	1	7
Summa	1	7

Not 17. Derivat

Mkr	2019	2018
Derivatinstrument med positiva värden		
Verkligt värde		
Ränteterminer	0	-
Valuteterminer	7	5
Summa	7	5
Derivatinstrument med negativa värden		
Verkligt värde		
Aktieterminer	-	0
Ränteterminer	0	0
Valuteterminer	-	0

Nominellt belopp/återstående kontraktsenlig löptid, Mkr	2019	2018
Derivat med positiva värden		
Under 1 år		
Aktieterminer	-	0
Ränteterminer	224	94
Valuteterminer	6	5
Summa	231	99

Nominellt belopp/återstående kontraktsenlig löptid, Mkr	2019	2018
Derivatinstrument med negativa värden		
Under 1 år		
Aktieterminer	-	0
Ränteterminer	228	742
Valuteterminer	0	0
Summa	228	742

Not 18. Upplysningar om kvittning

Företaget har ISDA avtal för OTC derivatavtal. Detta avtal ger parterna en kvittningsrätt av marknadsvärdet på skulder mot marknadsvärdet på fordringarna på motparten i fall av allvarligt betalningsfallissemang. Vidare har företaget i flera fall CSA avtal som kräver den ena parten i derivatavtalet ska ställa säkerhet till den andra om marknadsvärdet på en skuldposition överstiger en överenskommen nivå under en överenskommen tidsperiod.

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen			
2019, Mkr		Brutto-belopp	Kvittning i balans-räkningen	Netto-belopp i balans-räkningen	Finansiella instrument	Erhållen/ Erlagd säkerhet värdepapper	Erhållen /Erlagd kontant säkerhet	Netto-belopp
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	7	-	7	-	-	-7	-
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	-	-	-	-	-	-	-

					Relaterade belopp som inte kvittas i balansräkningen			
2018, Mkr		Brutto-belopp	Kvittning i balans-räkningen	Netto-belopp i balans-räkningen	Finansiella instrument	Erhållen/ Erlagd säkerhet värdepapper	Erhållen /Erlagd kontant säkerhet	Netto-belopp
Balanspost	Tillgångar							
Derivat	Derivat (OTC)	5	-	5	0	-	-	5
	Skulder							
Derivat	Derivat (OTC)	0	-	0	0	-	-	-

Not 19. Övriga fordringar

Mkr	2019	2018
Forordningar på koncernföretag som ej konsolideras	0	0
Forordningar kapitalförvaltning	6	29
Övriga fordringar	4	13
Summa	9	42

Not 20. Finansiella tillgångar och skulder

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

2019-12-31, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivåindelning verkligt värde			Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾	
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål					Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden SPPI ²⁾	Andra finansiella tillgångar ³⁾
Tillgångar											
Aktier och andelar	1 382	-	-	-	1 382	1 382	1 382	-	0	-	1 382
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 144	-	-	-	3 144	3 144	3 120	24	-	-	3 144
Utlåning till kreditinstitut	-	-	1	-	1	1	-	-	-	-	1
Derivat	-	7	-	-	7	7	0	7	-	-	7
Övriga fordringar	-	-	5	-	5	5	-	-	-	0	5
Kassa och bank	-	-	110	-	110	110	-	-	-	53	57
Upplupna ränteintäkter	13	-	-	-	13	13	13	0	-	-	13
Summa finansiella tillgångar	4 539	7	116	-	4 661	4 661	4 514	31	0	53	4 609
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	-	-	344	344	-	-	-	-	-
Övriga icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	9	9	-	-	-	-	-
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	353	353	-	-	-	-	-
Summa tillgångar	4 539	7	116	-	5 014	5 014	4 514	31	0	-	-
Skulder											
Skulder till kreditinstitut	-	-	-	7	7	7	-	-	-	-	-
Derivat	-	0	-	-	0	0	0	-	-	-	-
Övriga skulder	-	-	-	10	10	10	-	-	-	-	-
Summa finansiella skulder	-	0	-	17	17	17	0	-	-	-	-
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	2 395	2 395	-	-	-	-	-
Summa skulder	-	0	-	17	2 412	2 412	0	-	-	-	-

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 20. Finansiella tillgångar och skulder, forts.

Information om redovisade värden per kategori av finansiella instrument

2018-12-31, Mkr	Finansiella tillgångar/skulder värderade till verkligt värde via resultaträkningen		Nivåindelning verkligt värde				Tillfälligt undantag från IFRS 9 Finansiella instrument verkligt värde ¹⁾					
	Innehav som bestämts tillhöra kategorin	Innehav för handelsändamål					Lån och andra fordringar	Övriga finansiella skulder	Redovisat värde	Verkligt värde	Nivå 1	Nivå 2
Tillgångar												
Aktier och andelar	1 135	-	-	-	1 135	1 135	1 135	-	0	-	1 135	
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 266	-	-	-	3 266	3 266	3 266	-	-	-	3 266	
Utlåning till kreditinstitut	-	-	7	-	7	7	-	-	-	-	7	
Derivat	-	5	-	-	5	5	-	5	-	-	5	
Övriga fordringar	-	-	43	-	43	43	-	-	-	13	29	
Kassa och bank	-	-	145	-	145	145	-	-	-	86	60	
Upplupna ränteintäkter	20	-	-	-	20	20	20	-	-	-	20	
Summa finansiella tillgångar	4 422	5	195	-	4 621	4 621	4 421	5	0	99	4 522	
Aktier och andelar i koncernföretag	-	-	-	-	344	344	-	-	-	-	-	
Summa icke finansiella tillgångar	-	-	-	-	344	344	-	-	-	-	-	
Summa tillgångar	4 422	5	195	-	4 965	4 965	4 421	5	-	-	-	
Skulder												
Derivat	-	0	-	-	0	0	0	0	-	-	-	
Övriga skulder	-	-	-	33	33	33	-	-	-	-	-	
Summa finansiella skulder	-	0	-	33	34	34	0	0	-	-	-	
Icke finansiella skulder	-	-	-	-	2 329	2 329	-	-	-	-	-	
Summa skulder	-	0	-	33	2 363	2 363	0	0	-	-	-	

¹⁾ Under år 2018-2020 tillämpas ett tillfälligt undantag från den nya redovisningsstandarden IFRS 9 Finansiella instrument, upplysningar lämnas för att möjliggöra jämförelse med företag som tillämpar IFRS 9. Upplysningar lämnas för finansiella tillgångar och avser att efterlikna de grupperingar som görs när IFRS 9 tillämpas utan att för den skull vara en fullständig tillämpning av det regelverket.

²⁾ Avser finansiella tillgångar med avtalsvillkor som vid särskilda datum ger upphov till kassaflöden som endast är betalningar av räntor och kapitalbelopp på det utestående kapitalbeloppet och som ingår i en affärsmodell där syftet är att inkassera avtalsenliga kassaflöden, avser t ex övriga fordringar och banktillgodohavanden för t ex leverantörsbetalningar. Tillgångarna värderas till upplupet anskaffningsvärde.

³⁾ Andra finansiella tillgångar avser alla andra finansiella tillgångar som inte hänförs till kategorin finansiella tillgångar med avtalsenliga kassaflöden. Tillgångarna värderas till verkligt värde via resultaträkningen.

Not 20. Finansiella tillgångar och skulder, forts.

Information om finansiella instruments verkliga värden

I ovanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen.

Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument.

Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1.

Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden.

Vid rapporteringsperiodens slut har överföring av obligationer skett från nivå 1 till nivå 2 till ett värde av 24 miljoner kronor. Anledningen är att innehavet inte bedöms vara noterat på en aktiv marknad. Inga betydande överföringar har skett till eller från nivå 3 under året.

Information om verkligt värde för finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen

För finansiella tillgångar och skulder som inte värderas till verkligt värde i balansräkningen, såsom utlåning till kreditinstitut, övriga fordringar, kassa och bank, upplupna ränteintäkter, övriga upplupna intäkter, skulder till kreditinstitut, övriga skulder och övriga upplupna kostnader anses det bokförda värdet reflektera det verkliga värdet.

Värderingsprocessen för finansiella instrument

Verkliga värden för finansiella tillgångar och skulder som handlas på en aktiv marknad baseras på noterade priser. För övriga finansiella instrument använder sig företaget av andra värderingstekniker. Finansiella instrument där handeln inte är frekvent och det verkliga värdet därför mindre objektivt, krävs i varierande utsträckning att bolaget gör bedömningar beroende på likviditet, koncentrationer, osäkerheter beträffande marknadsfaktorer, prisantaganden och andra risker som påverkar ett specifikt instrument.

Företaget har ett värderingsforum för att uppfylla intern kontroll med hänsyn till finansiella tillgångar och skulder som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Värderingsforum, där CFO är beslutande, har övergripande ansvar för att kontrollera alla väsentliga värderingar till verkligt värde.

Värderingsforum hålls kvartalsvis för att analysera väsentliga ej observerbara indata och justeringar i värderingar. Om tredjepartsinformation används vid värdering utvärderas om informationen uppfyller kraven enligt IFRS, inklusive i vilken nivå i verkligtvärdehierarkin som innehavet ska kategoriseras.

Värderingsforumets huvuduppgift är att fastställa värderingsramverket för samtliga finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Detta innefattar en värderingsinstruktion som är gemensam för samtliga försäkringsföretag. Väsentliga värderingsfrågor rapporteras till Revisionskommittén.

Företaget har ett flertal kontroller för att säkerställa korrekt värdering för finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Det inbegriper bland annat oberoende kontroller av priser, uppföljning av avkastning mot index mm.

Finansiella instrument noterade på en aktiv marknad

För finansiella instrument som är noterade på en aktiv marknad bestäms verkligt värde med utgångspunkt från tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan tillägg för transaktionskostnader (till exempel courtage) vid anskaffningstillfället. Ett finansiellt instrument betraktas som noterat på en aktiv marknad om noterade priser med lätthet finns tillgängliga på en börs, hos en handlare, mäklare, branschorganisation, företag som tillhandahåller aktuell prisinformation eller tillsynsmyndighet och dessa priser representerar faktiska och regelbundet förekommande marknadstransaktioner på affärsmässiga villkor. Eventuella framtida transaktionskostnader vid en avyttring beaktas inte. För finansiella skulder bestäms verkligt värde utifrån noterad säljkurs. Sådana instrument återfinns på balansposterna aktier och andelar, obligationer och andra räntebärande värdepapper. Den största delen av företagets finansiella instrument åsätts ett verkligt värde med priser som är kvoterade på en aktiv marknad.

Finansiella instrument som inte är noterade på en aktiv marknad

Om marknaden för ett finansiellt instrument inte är aktiv, så tar företaget fram det verkliga värdet genom att använda en värderingsteknik. De använda värderingsteknikerna bygger i så hög utsträckning som möjligt på marknadsuppgifter och företagsspecifika uppgifter används i så låg grad som möjligt. Värderingstekniker används för följande klasser av finansiella instrument; derivat, obligationer och onoterade innehav av aktier vilka redovisas i balansposten aktier och andelar.

Aktier och andelar

Aktier och andelar värderas till verkligt värde. Aktier och andelar som är officiellt noterade värderas med hjälp av senaste officiella köpkurs, i lokal valuta.

För innehav i onoterade aktier, främst riskkapitalbolag, ska värderingen i första hand följa IPEVCs principer (International Private Equity and Venture Capital) eller likvärdiga värderingsprinciper och ska i första hand vara baserat på tillgängliga marknadspriser, men även andra värderingsmetoder som till exempel diskonterat kassaflöde, substansvärdeметод, nyligen genomförda transaktioner och multipelvärdering används. Generellt gäller att innehaven ska uppvisa verkligt värde med beaktande av försiktighet och konsekvens i värderingen. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Verkligt värde för så kallade fond-i-fond ska fastställas utifrån underlag erhållet från extern part utsedd av fond i fondförvaltaren. Det verkliga värdet beräknas genom att de underliggande tillgångarna i respektive fond marknadsvärderas och kurssätts. Värderingen uppdateras då ny värdering erhålls och justeras för eventuella kassaflöden fram till bokslutstillfället.

Obligationer och andra räntebärande värdepapper

Obligationer och andra räntebärande värdepapper värderas till verkligt värde. Både svenska och utländska obligationer och andra räntebärande värdepapper med officiell handel marknadsvärderas dagligen med hjälp av senaste officiella köpkurs i lokal valuta.

För instrument utan officiell handel och där tillförlitliga marknadspriser inte finns att tillgå värderas instrumentet med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att kassaflöden diskon-

teras till relevant värderingskurva. Obligationer och andra räntebärande värdepapper utan officiell handel marknadsvärderas med hjälp av en yieldkurva baserad på Stibor (för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig creditspread.

Derivat

Börshandlade ränteterminer tas upp till det verkliga värdet utifrån senaste officiella köp- eller säljkurs. Valuteterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot kronor för aktuell valuta vid värderingsdagens slut och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid. Transaktionskostnader för derivat kostnadsförs.

Värderingstekniker och väsentliga indata för innehav tillhörande nivå 2

KPA Livförsäkring har innehav i företagsobligationer, valuteterminer och aktier vilka hänförs till värderingskategori 2.

Företagsobligationer värderas med en teoretisk metod och motivering till metodval är att det inte finns någon tillräckligt aktiv handel och att två olika indata för priser används för värdering. Värdering utförs med hjälp av allmänt vedertagna värderingsmodeller som innebär att värdering utförs med hjälp av yieldkurva och spread. Yieldkurva uppdateras dagligen, beroende på innehav används räntekurva stibor, FRA (Forward Rate Agreement) eller swapränta. Kassaflöden diskonteras till relevant värderingskurva. Marknadsvärdering utförs med hjälp av en yieldkurva baserad på Stibor (för löptider upp till 9 månader) respektive swapräntor (för löptider över 1 år) samt en marknadsmässig justering med en för respektive värdepapper bedömd rimlig creditspread.

Valuteterminer värderas med hjälp av noterad köpkurs mot svenska kronor för aktuell valuta och yieldkurvor för de två valutorna för aktuell löptid.

Värderingstekniker och väsentliga ej observerbara indata för innehav tillhörande nivå 3

Till nivå 3 hänförs andelar i investeringsfonder. KPA Livförsäkrings innehav i investeringsfonder avser private equity. Fonderna värderas med alternativ värderingsmetod för vilka observerbara indata inte finns tillgänglig.

Not 21. Förväntade återvinningstidpunkter för tillgångar och skulder

Mkr	2019			2018		
	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar						
Aktier och andelar i koncernföretag	-	344	344	-	344	344
Aktier och andelar	513	869	1 382	208	927	1 135
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	159	2 985	3 144	440	2 827	3 266
Utlåning till kreditinstitut	1	-	1	7	-	7
Derivat	7	-	7	5	-	5
Fordringar avseende direkt försäkring	0	-	0	-	-	-
Övriga fordringar	9	-	9	43	-	43
Kassa och bank	110	-	110	145	-	145
Aktuell skattefordran	5	-	5	-	-	-
Upplupna ränte- och hyresintäkter	13	-	13	20	-	20
Summa tillgångar	817	4 197	5 014	867	4 098	4 965
Skulder och avsättningar						
Försäkringstekniska avsättningar						
Livförsäkringsavsättning	66	389	455	-	495	495
Oreglerade skador	86	90	176	-	188	188
Återbäring och rabatter	267	1 392	1 658	-	1 545	1 545
Aktuell skatteskuld	-	-	-	21	-	21
Uppskjuten skatteskuld	-	106	106	-	80	80
Skulder till kreditinstitut	7	-	7	-	-	-
Övriga skulder	10	-	10	33	-	33
Summa skulder och avsättningar	436	1 977	2 412	55	2 308	2 363

Not 22. Aktiekapital

	2019	2018
Antal aktier	72	72
Kvotvärde, kronor	10 000	10 000

Not 23. Disposition av företagets vinst eller förlust

Styrelsens förslag till vinstdisposition

Till årsstämman förfogande står enligt balansräkningen

Konsolideringsfond	2 502 057 750
Årets resultat	99 107 942
Totalt, kronor	2 601 165 692

Styrelsen och vd föreslår stämman att 2 601 165 692 kronor förs över till konsolideringsfond.

Not 24. Obeskattade reserver

Periodiseringsfond , Mkr	2019	2018
Ingående balans	98	65
Avsättning	-	43
Upplösning	-98	-10
Utgående balans	-	98

Periodiseringsfond, Mkr	2019	2018
Avsättning 2015	-	5
Avsättning 2016	-	17
Avsättning 2017	-	33
Avsättning 2018	-	43
Avsättning 2019	-	0
Summa	-	98

Not 25. Livförsäkringsavsättning

Mkr	2019	2018
Ingående balans	495	541
Frigjort dödsfallskapital	-65	-70
Effekt av ändrad diskonteringsränta*	4	1
Prisbasbeloppet förändring	7	9
Frigjorda belastningar	-6	-6
Beståndsförändring	21	21
Utgående balans	455	495

* Inkluderar effekt av ändrat värdesäkringsantagande

Ränteantagande

Förväntade kassaflöden diskonteras med ett antagande om aktuell ränta (per balansdag) som är av betryggande karaktär. Den betryggande diskonteringsräntan beräknas utgående från marknadsräntor för ränteswappar på balansdagen, justerade för kreditrisk, samt på en modellerad långsiktig terminsränta. Negativa marknadsnoteringar efter kreditjustering sätts till noll. Marknadsräntorna ges full vikt upp till tio år, varefter de fasas ut linjärt upp till tjugo års löptid. Därefter ska kurvan fullt ut konvergera mot den långsiktiga terminsräntan. Den långsiktiga terminsräntan uppgår till 4,2 procent.

Dödlighetsantaganden

KPA Livförsäkring tillämpar betryggande antaganden om dödlighet. Antagandena motsvarar aktuell erfarenhet inom KPA Livförsäkring.

Driftkostnadsantagande

En kostnad som är proportionell mot inbetald premie och denna kostnad motsvarar aktuell erfarenhet inom KPA Livförsäkring. Driftkostnadsantagande bestäms som en procentsats på avsättningarna.

Not 26. Oreglerade skador

Mkr	2019	Förändring	2018
Avsättning för fastställda skador	20	1	19
Avsättning för icke fastställda skador*	149	-12	161
Skadebehandlingsreserv	7	-1	8
Avsättning för oreglerade skador	176	-12	188

* Varav IBNR 45 (44) miljoner kronor.

Avsättningen till icke fastställda skador sker utifrån statistik om inträffade skador under de föregående tre åren. Beloppet diskonteras inte.

Not 27. Återbäring och rabatter

Mkr	2019	2018
Ingående balans	1 545	1 755
Årets upplösning av tilldelad återbäring	-267	-210
Årets avsättning för tilldelad återbäring	380	-
Utgående balans	1 658	1 545

Fond för tilldelad återbäring används bl.a. för att finansiera framtida premier.

Not 28. Uppskjuten skatteskuld

Mkr	2019	2018
Uppskjutna skattefordringar (-) och skulder (+)		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	8	9
Aktier och andelar	106	70
Derivat	1	1
Underskott	-11	-
Summa	106	80

Samtliga förändringar mellan åren i posten uppskjuten skatt har redovisats som uppskjuten skattekostnad/skatteintäkt i resultaträkningen.

I juni 2018 beslutades att bolagsskatten ska sänkas och att sänkningen ska ske stegvis. För åren 2019-2020 sänks bolagsskatten till 21,4 procent och för åren 2021 och framåt sänks bolagsskatten till 20,6 procent. Vi har omvärderat uppskjutna skatteskulder och uppskjutna skattefordringar enligt nya regler och bolagsskattesatser.

Not 29. Skulder till kreditinstitut

Mkr	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2019	2018	2019	2018
Kreditinstitut inom EU	7	-	7	-
Summa	7	-	7	-

Not 30. Övriga skulder

Mkr	2019	2018
Skulder till koncernföretag som ej konsolideras	6	8
Skulder till närstående företag	0	0
Skulder till kapitalförvaltning	3	25
Leverantörsskulder	-	0
Summa	10	33

Not 31. Ställda säkerheter

Mkr	2019	2018
Övriga ställda säkerheter (bokfört värde)		
För försäkringstagarnas räkning registerförda tillgångar		
Aktier och andelar	1 382	1 135
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	3 140	3 263
Derivat	7	4
Kassa och bank	51	64
Upplupna räntor och hyresintäkter	13	20
	4 593	4 486
För andras räkning pantsatta tillgångar		
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	4	3
Likvida medel	1	7
Totalt ställda säkerheter	4 598	4 497

Ställda säkerheter

I händelse av obestånd har försäkringstagarna förmånsrätt i de registerförda tillgångarna. KPA Livförsäkring har rätt att föra tillgångar in och ut ur registret så länge som tillgångarna enligt Försäkringsrörelselagen överstiger de åtaganden som företaget har mot försäkringstagarna. De försäkringstekniska åtagandena uppgår till 2 289 (2 228).

För andras räkning pantsatta tillgångar avser obligationer och likvida medel pantsatta för positioner

i börshandlade derivat. Pantsättning är ett krav från clearinginstitutet och således en förutsättning för handel.

För andras räkning pantsatta tillgångar avser också likvida medel pantsatta för positioner i OTC-derivat. Pantsättningen avser reglering av orealiserat resultat och regleras via med motparterna ingångna ISDA-avtal.

Säkerheter har ställts i enlighet med clearinginstitutens angivna marginalsäkerhetskrav

Not 32. Eventualförpliktelser

Mkr	2019	2018
Eventualförpliktelser	-	-

Not 33. Upplysningar om närstående

Närstående parter

Denna not innehåller en beskrivning av väsentliga relationer mellan KPA Livförsäkring och övriga företag inom KPA Pension samt relationen till närstående företag i Folksam (Folksam Sak-koncernen respektive Folksam Liv-koncernen) samt övriga närstående parter. Samtliga företag i Folksam-koncernen och SKR Företag-koncernen definieras som närstående.

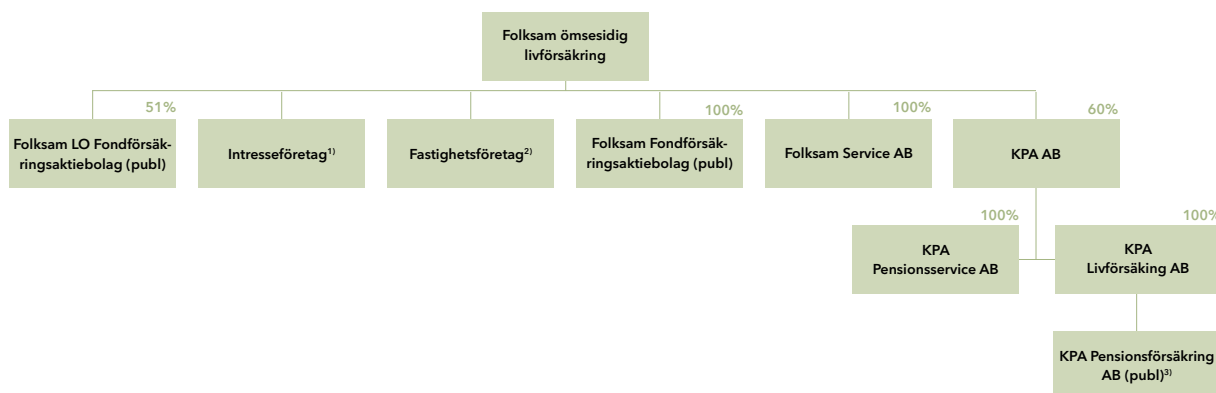
Övriga närstående parter utgörs av nyckelpersoner, nyckelpersoners nära familjemedlemmar (enligt definitionen i IAS 24) samt företag som står under bestämmande eller betydande inflytande av nyckelpersoner eller deras nära familjemedlemmar. Med

företag avses alla typer av företag och organisationer förutom företag i KPA Pension och Folksam och företag/organisationer med inflytande i KPA Pension och Folksam genom styrelserepresentation. Nyckelpersoner överensstämmer med de ledande befattningshavare för vilka upplysning lämnas avseende "Löner, ersättningar, arvoden och förmåner" i not 34 Medelantal anställda samt löner och ersättningar. Det förekommer inga transaktioner med övriga närstående parter utöver normala kundtransaktioner på marknadsmässiga villkor.

Inga transaktioner har skett mellan KPA Livförsäkring och SKR Företag-koncernen.

Bolagsstruktur

Folksam består av två koncerner. Folksam Liv-koncernen och Folksam Sak-koncernen. Bilden nedan visar legal struktur för Folksam Liv-koncernen. Detaljerad redovisning av samtliga Sak-koncernföretag finns i Folksam ömsesidig sakförsäkrings årsredovisning.

- 1) Detaljerad redovisning av intresseföretag finns i not 19-20 i årsredovisning för Folksam Liv.
- 2) Detaljerad redovisning av dotterföretag finns i not 18 i årsredovisning för Folksam Liv.
- 3) Detaljerad redovisning av dotter- och intresseföretag finns i not 17-18 i årsredovisning för KPA Pensionsförsäkring.

Upplysningar om hur närståendetransaktioner ingås och följs upp

Varje år beslutar styrelsen om en verksamhetsplan som bland annat beskriver ekonomiska mål och nyttjandet av gemensamma resurser. Vd ska regelbundet under året informera styrelsen om prognos och utfall av verksamhetsplanen. Principiella avvikelser från beslutad verksamhetsplan ska godkännas av styrelsen. I samband med årsbokslutet ska den slutliga fördelningen av kostnader mellan företagen beslutas av styrelsen.

Kostnadsfördelning

Varje företag, verksamhetsområde och produkt ska bära sina direkta och/eller indirekt hänförliga kostnader. Driftskostnader fördelas så långt möjligt efter faktiskt nyttjande på företag och produkt. Exempel på sådana kostnader är datorutrustning, lokaler och telefoni. För övriga kostnader görs en bedömning av faktiskt nyttjande, utifrån bland annat tidsredovisning, antal transaktioner eller antal försäkringar kopplade till kostnaden. Exempel på sådana kostnader är utnyttjande av vissa stödenheter och marknadsföring.

KPA Pensionsförsäkring har rollen som inköpsföretag för övriga företag i KPA Pension. Företaget

tillhandahåller också koncernledande funktioner, verksamhetsfunktioner samt stabsfunktioner. Företaget fakturerar månadsvis ut samtliga kostnader, exklusive företagets egna kostnader, till övriga företag inom KPA Pension. Kostnaderna faktureras i proportion till nyttjandegrad (dvs. respektive företag bär sina särkostnader samt en framräknad del av gemensamma kostnader). I första hand fördelas kostnaderna direkt till det företag där resurserna förbrukas men när kostnader inte kan hänföras till ett enskilt företag används fördelningsnyckel.

Överenskommelser

Den kostnadsfördelning som överenskommit på övergripande nivå operationaliseras genom att interna överenskommelser upprättas mellan kostnadsställen/företag som interndebiteras. Överenskommelserna dokumenteras och innehåller uppgifter om hur uppföljning och kontroll ska utföras.

Internränta

Internränta betalas för fordringar och skulder mellan företag inom KPA Pension och Folksam. Räntan är STIBOR 1 vecka. I KPA Livförsäkring uppgick internräntan 2019 till en intäkt om 7 (18) tusen kronor.

Närståendetransaktioner

Följande transaktioner har skett mellan KPA Livförsäkring och närstående parter inom:	2019				2018			
	Erlagd	Erhållen	Fordran	Skuld	Erlagd	Erhållen	Fordran	Skuld
KPA-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			71	-			105	-
Administrativt stöd	22	-			30	-		
Dotterföretag:			-	-			-	4 623
Administrativt stöd	27 604	-			27 471	-		
Koncernföretag:			-	4 748			-	-
Administrativt stöd	1 236	-			-	-		
Summa	28 862	-	71	4 748	27 501	-	105	4 623
Folksam Liv-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			-	1 669			-	3 572
Försäkringsrörelse	2 277	-			3 457	-		
Kapitalförvaltning	6 219	-			6 307	-		
Summa	8 496	-	-	1 669	9 763	-	-	3 572
Folksam Sak-koncernen, Tkr								
Moderföretag:			-	-			-	89
Administrativt stöd	55	-			732	-		
Summa	55	-	-	-	732	-	-	89
Summa	37 413	-	71	6 418	37 996	-	105	8 284

Försäkringsrörelsen består av kostnader för bland annat distribution, skadehantering, kundservice, försäkringsadministration och den gemensamma marknadsorganisationen. Med kapitalförvaltning avses kapitalförvaltningskostnaderna.

Bland IT-transaktionerna ingår bland annat datautrustning, drift och utveckling av system, trycksaker samt telefoni. Administrativt stöd avser kostnader inom övriga centrala enheter, exempelvis kostnader för lokal, personalkostnader, kommunikation, redovisning, revision och marknadsföring.

Not 34. Medelantal anställda samt löner och ersättningar

Medelantal anställda ¹⁾	2019	2018
Tjänstemän	-	-

¹⁾Företagen inom Folksamgruppen tillämpar tillikaanställning vilket innebär att personalen är anställd i flera företag inom gruppen. Varje anställd är organisatoriskt placerad på ett kostnadsställe. Ett kostnadsställe kan endast tillhöra ett företag. Den anställdes lönekostnader belastar initialt det organisatoriskt tilldelade kostnadsstället, varefter lönekostnaderna fördelas mellan kostnadsställen inom Folksamgruppen i förhållande till utfört arbete. Utifrån tillikaanställningsmodellen är medelantalet anställda i KPA Livförsäkring 7 (8) personer.

Löner, ersättningar och övriga förmåner, Tkr ¹⁾	2019	2018
Styrelse	-1 236	-987
Vd	-1 160	-1 102
Andra ledande befattningshavare	-205	-343
Summa ledande befattningshavare	-2 601	-2 432
Sociala kostnader	-1 430	-1 537
varav pensionskostnader vd, inklusive löneskatt	-560	-680
varav pensionskostnader andra ledande befattningshavare, inklusive löneskatt	-55	-132

¹⁾ Vd är även verksam i andra KPA-företag. Lönekostnaderna fördelas därför mellan dessa företag. Ledande befattningshavare består av företagsledningen, som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension. Därför fördelas lönerna mellan företagen.

Fördelning kvinnor och män, ledande befattningshavare, antal	2019		2018	
	Kvinnor	Män	Kvinnor	Män
Styrelse	4	6	3	7
Vd	-	1	-	1
Andra ledande befattningshavare	-	3	1	2
Summa kvinnor och män, ledande befattningshavare	4	10	4	10

Ersättningspolicy

Ersättningspolicy KPA Livförsäkring utgår från Folksam Livs ersättningspolicy samt de grundläggande värderingarna inom Folksam och har som mål att långsiktigt attrahera, motivera och behålla kvalificerade medarbetare med rätt kompetens vilka bidrar till att KPA Livförsäkring når sina mål och strategier på kort och lång sikt. Ersättningen ska vara individuell och differentierad, den ska motivera goda prestationer och önskvärda beteenden samt bidra till ett sunt risktagande som ligger i linje med ägarnas och kundernas förväntningar på KPA Livförsäkring. Ersättningarna ska utformas och bestämmas utan hänsyn till kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder.

KPA Livförsäkring har en restriktiv hållning till rörliga ersättningar. För att minimera överdrivet risktagande samt undvika intressekonflikter där kundens intressen inte tas till vara med tillbörlig omsorg så utgår inga rörliga ersättningar inom KPA Livförsäkring utöver kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam Liv inklusive dotterföretag.

För vd utgår ingen rörlig ersättning. För övriga anställda inom KPA Livförsäkring som kan påverka företagets risknivå utgår ingen rörlig ersättning dock med undantag för kollektiva program baserade på Folksam Livs övergripande mål vilka är fastställda av styrelsen för Folksam Liv och som gäller för alla anställda inom Folksam Liv inklusive dotterföretag.

Beslutsgång för ersättningspolicy

KPA Livförsäkrings ersättningspolicy är fastställd av KPA Livförsäkrings styrelse..

Ersättningsutskott

Inom KPA Livförsäkring har styrelseordföranden ersättningsutskottets roll.

Anställda som kan påverka risknivån i**KPA Livförsäkring**

KPA Livförsäkring har identifierat de anställda som väsentligen kan påverka risknivån i företaget. Denna grupp av anställda utvärderas löpande och kan ändras beroende på den påverkan de har från tid till annan. Anställda som kan påverka risknivån i KPA Livförsäkring är vd samt tillikaanställda chefer och medarbetare i centrala kontrollfunktioner.

Folksams belöningsprogram

Folksam har ett belöningsprogram som omfattar samtliga medarbetare inom Folksam inklusive dotterföretag utom vd, koncernledning, vd/vice vd i dotterföretag och chef för internrevision. Syftet med belöningsprogrammet för 2019 var att skapa fokus på Folksams strategi och övergripande mål; att Folksam ska ha försäkrings- och pensionssparandebanshens mest nöjda kunder samt ett ökat kostnadsfokus. Nöjda kunder samt att hålla nere driftkostnaderna utgjorde de belöningsgrundande målen i belöningsprogrammet.

Belöningsprogrammet kan falla ut med 0 kronor till maximalt 20 000 kronor per medarbetare beroende på grad av måluppfyllelse. Utfallet i belöningsprogrammet växlas obligatoriskt till en avsättning i en individuell tjänstepensionsförsäkring.

2019 Ersättning styrelse och utskott, Tkr	Styrelse- arvode	Risk- och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ¹⁾	Totalt
Styrelsens ordförande					
Anders Henriksson, fr o m maj	-101	-27	-	-40	-168
Ilmar Reepalu, t o m maj	-76	-26	-	-10	-112
Övriga styrelseledamöter					
Lars Fresker	-125	-	-	-39	-164
Boel Godner, fr o m maj	-75	-	-	-24	-99
Per Holmström	-118	-53	-	-54	-225
Niclas Lindahl	-118	-	-	-37	-155
Per Martinsson, t o m nov	-	-	-	-	-
Tomas Norderheim	-125	-	-	-39	-164
Monica Selin, t o m maj	-51	-	-	-16	-67
Katrin Stjernfeldt Jammeh, t o m maj	-51	-	-	-16	-67
Anna-Britta Åkerlind, fr o m maj	-75	-	-	-24	-99
Åse Kristiansson Ödewing	-125	-53	-	-18	-196
Personalrepresentanter, 2 st	-36	-	-	-11	-47
Summa ersättning styrelse och utskott	-1 076	-160	-	-329	-1 564

Not 34. Medelantal anställda samt löner och ersättningar, forts.

2018 Ersättning styrelse och utskott, Tkr	Styrelse- arvode	Risk- och kapital- utskott	Övriga förmåner	Sociala kostnader ¹⁾	Totalt
Styrelsens ordförande					
Ilmar Reepalu	-166	-52	-	-68	-286
Övriga styrelseledamöter					
Lars Fresker	-115	-	-	-36	-151
Per Holmström	-115	-52	-	-52	-219
Niclas Lindahl	-101	-	-	-32	-133
Per Martinsson, fr o m maj	-	-	-	-	-
Tomas Norderheim	-115	-	-	-36	-151
Monica Selin	-115	-	-	-36	-151
Katrin Stjernfeldt Jammeh	-94	-	-	-30	-124
Åse Kristiansson Ödewing	-21	-5	-	-8	-34
Björn Siljeholm, fr o m maj	-	-	-	-	-
Personalrepresentanter, 2 st	-36	-	-	-11	-47
Summa ersättning styrelse och utskott	-878	-109	-	-310	-1 297

1) Varav inga pensionskostnader.

Arvodesnivåer styrelsen, Tkr	2019	2018
Styrelsen		
Styrelseordförande, fast årsarvode	-113,5	-109
Övriga exklusive vd, fast årsarvode	-76	-73
Sammanträdesarvode per tillfälle	-7,3	-7
Personalrepresentanter, Tkr		
Sammanträdesarvode per tillfälle	-3	-3
Arvoden till ledamöter i Risk- och kapitalutskottet, Tkr		
Årsarvode	-32,3	-31
Sammanträdesarvode per tillfälle	-5,5	-5,3

Not 34. Medelantal anställda samt löner och ersättningar, forts.

Löner, ersättningar, arvoden och förmåner, Tkr	2019	2018
Vd ¹⁾		
Johan Sjöström		
Grundlön	-1 106	-1 050
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-54	-52
Pensionskostnad ³⁾	-560	-680
Summa kostnader	-1 720	-1 782
Andra ledande befattningshavare ^{1), 4)}		
Andra ledande befattningshavare 3 (3) personer, varav 3 (3) personer med rörlig ersättning		
Grundlön	-202	-335
Övriga förmåner och ersättningar ²⁾	-3	-8
Pensionskostnad ³⁾	-55	-131
Summa kostnader	-260	-474

¹⁾ Vd och ledande befattningshavare tillhör även KPA Pensions företagsledning. Lönekostnaderna fördelas därför mellan KPA Pensions företag.

²⁾ Övriga förmåner och ersättningar avser huvudsakligen tjänstebil.

³⁾ Pensionskostnader avser kostnader hänförligt till respektive år.

⁴⁾ Ledande befattningshavare består av koncernens företagsledning, som är tillika engagerad av samtliga företag i KPA Pension.

Övrig information om ersättningar till anställda enligt Finansinspektionens föreskrift FFFS 2015:12

Räkenskapsårets kostnadsförda totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till o kronor. Räkenskapsårets ackumulerade totalbelopp för avgångsvederlag uppgick till o kronor och räkenskapsårets utbetalda avgångsvederlag uppgick till o kronor.

Ersättningar till ledande befattningshavare

Principer

Till styrelsens ordförande och ledamöter inklusive arbetstagarrepresentanter utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Ersättningen till vd och andra ledande befattningshavare utgörs av grundlön, övriga förmåner och pension. Det finns inga rörliga ersättningar eller övriga ersättningar till vd. För övriga ledande befattningshavare utgår inga rörliga ersättningar utöver Folksam's belöningsprogram.

Med andra ledande befattningshavare avses de 3 personer som tillsammans med vd och vice vd utgör KPA Pension företagsledning. För företagsledningens sammansättning, se ovan.

Pensioner

Vd och ledande befattningshavare omfattas den kollektivavtalade tjänstepensionsplanen, KTP. Några ytterligare utestående pensionsförpliktelser för styrelse och vd finns inte.

Avgångsvederlag och liknande förmåner

Inga avtal om avgångsvederlag eller liknande förmåner för vd eller andra ledande befattningshavare finns. Vd och andra ledande befattningshavare har i likhet med alla anställda fast lön och 6 månaders uppsägningstid.

Pensionsupplysningar (moderföretag)

KPA Pensions åtagande till anställda för kollektivavtalade tjänstepensioner tryggas i Konsumentkooperationens pensionsstiftelse sedan 1 juli 2011. Pensionsplanen, KTP-planen, är i huvudsak en förmånsbestämd plan. Dock finns en mindre del i KTP-planen som är premiebestämd.

Premierna för de förmånsbestämda och premiebestämda delarna redovisas löpande som kostnader i arbetsgivaren KPA AB:s resultaträkning. Kostnaden för särskild löneskatt på pensionskostnader periodiseras i takt med att de uppstår i KPA AB:s resulta-

träkning. Pensionsåtagandena redovisas inte i KPA AB:s balansräkning.

Tidigare intjänade pensionsförmåner enligt KPA-planen tryggs med försäkring. KPA Pension tryggar även pensionsrätt i KPA AB:s Pensionsstiftelse för före detta anställda (15 personer) enligt pensionsavtalet PA-KL och några äldre kommunala pensionsbestämmelser. Pensionsåtaganden tryggade i stiftelsen har beräknats enligt Finansinspektionens tryggandegrund FFFS 2007:24 som ska användas vid beräkning av pensionsskuld för företag.

Räntan för 2019 är fastställd till 0,7 (0,6) procent för nominella åtaganden, medan räntan för indexerade åtaganden är -0,8 (-0,6) procent.

Vid redovisning av pensionsåtaganden i juridisk person tillämpas reglerna i tryggandelagen och Finansinspektionens föreskrifter. Tillämpning av tryggandelagen är en förutsättning för skattemässig avdragsrätt. Reglerna i IAS 19 avseende förmånsbestämda pensionsplaner tillämpas därför inte utan upplysningar lämnas enligt relevanta delar av vad som anges i IAS 19. Pensionsberäkningarna bygger på löne- och pensionsnivåer på balansdagen.

Berednings- och beslutsprocessen

Styrelsen beslutar om vd:s anställningsvillkor. Ordförande förbereder frågan om vd:s anställningsvillkor för beslut av styrelsen.

Specifikation av redovisade pensionskostnader i KPA Pension, pensionering genom försäkring, Tkr	2019	2018
Försäkringspremier	651	728
Särskild löneskatt på pensionskostnader	169	56
Årets pensionskostnad	820	784

Pensionsåtagande tryggade i KPA AB:s Pensionsstiftelse, Tkr	2019	2018
Verkligt värde på tillgångar i stiftelsen	29 407	29 747
Finansiella skulder	-1 574	-1 684
Pensionsåtagande tryggade i stiftelsen	-25 201	-24 359
Övervärde	2 632	3 704

Not 35. Avstämning av totalavkastningstabell

Mkr	Not	Ingående marknadsvärde 2019-01-01	Utgående marknadsvärde 2019-12-31	Total- avkastning 2019
Räntebärande				
Obligationer	15	3 266	3 144	
Upplupen ränta på räntebärande värdepapper		20	13	
Räntederivat		0	0	
Valutaderivat		5	7	
Likvida medel		62	39	
Räntebärande innan värderingsskillnader		3 353	3 203	11
Prisskillnader		3	3	-1
Värderingsprinciper terminer		0	0	1
Räntebärande enligt TAT		3 356	3 206	11
Aktier				
Aktier och andelar, noterade	14	1 135	1 382	
Aktiederivat		0	-	
Restitutioner		1	1	
Likvida medel		8	13	
Aktier innan värderingsskillnader		1 143	1 395	365
Prisskillnader		1	1	0
Värderingsprinciper terminer		0	0	0
Aktier enligt TAT		1 145	1 396	365
Specialplaceringar				
Onoterade aktier		0	0	
Likvida medel		0	0	
Specialplaceringar innan värderingsskillnader		0	0	0
Prisskillnader		0	0	0
Specialplaceringar enligt TAT		0	0	0
Bolagsstrategiska innehav				
Aktier i dotterföretag		344	344	
Bolagsstrategiska innehav innan värderingsprinciper		344	344	-
Värderingsprinciper pris		0	0	0
Bolagsstrategiska innehav enligt TAT		344	344	-

Not 35. Avstämning av totalavkastningstabell, forts.

Mkr	Not	2019
Kapitalavkastning intäkter	4	212
Orealiserade vinster	5	169
Kapitalavkastning kostnader	9	-9
Orealiserade förluster	10	-3
Kapitalavkastning enligt resultaträkningen		369
Justeringar för poster i resultaträkningen som inte ingår i TAT 1)		7
Justeringar pga skillnad i prisprofiler mellan resultaträkningen och TAT		0
Totalavkastning enligt TAT		376

¹⁾ Avser avkastning på tillgångar och skulder som inte ingår i placeringsriktlinjerna. Ingår därför inte i TAT.

Not 36. Tvister

Det förekommer inte några tvister som i väsentligt avseende kan påverka företagets finansiella ställning.

Not 37. Väsentliga händelser efter balansdagen

Karolina Håkansson, sektionschef Kapitalförvaltning och Hållbarhet, ingår sedan 1 januari 2020 i företagsledningen för KPA Pension. Samtidigt lämnade Jeanette Almér ledningsgruppen.

Coronaviruset framfart över världen skapar stor volatilitet på de finansiella marknaderna. KPA Livförsäkring påverkas finansiellt av detta bland annat genom fallande tillgångsvärden. Företaget har en mycket god solvens, vilket innebär att den negativa påverkan på resultaträkningen inte utgör någon signifikant risk för kapitalisering eller likviditet, även om den negativa utvecklingen skulle fortsätta. Företaget har i verksamheten haft en god förberedelse i form av kontinuitetsplaner, vilka har aktiverats. Den operationella verksamheten har därför kunnat upprätthållas tillfredsställande, vilket vi räknar med att kunna vidmakthålla.

Årsredovisningens undertecknande

Stockholm den 18 mars 2020

Anders Henriksson
Ordförande

Anna-Britta Åkerlind

Lars Fresker

Boel Godner

Tomas Norderheim

Per Holmström

Per Martinsson

Åse Kristiansson Ödewing

Niclas Lindahl

Thomas Månsson
Arbetsstagarerepresentant

Johan Sjöström
VD

Vår revisionsberättelse har lämnats den 2020

Ernst & Young AB

KPMG AB

Daniel Eriksson
Auktoriserad revisor

Magnus Ripa
Auktoriserad revisor

Definitioner och begrepp

Direktavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter, minskat med driftskostnader för byggnader och mark, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m.m.

Duration

Löptid.

Förvaltningskostnadsprocent

Driftskostnader jämte skaderegleringskostnader, i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med driftskostnader menas anskaffningskostnader, förändring i posten Förutbetalda anskaffningskostnader, administrationskostnader samt provisioner och vinstandelar i avgiven återförsäkring.

Kapitalbas (enligt solvens II)

Kapitalbasen består av primärkapital och tilläggskapital som har godkänts av Finansinspektionen.

I primärkapital ingår följande poster, den positiva skillnaden mellan tillgångar och skulder, inklusive försäkringstekniska skulder samt efterställda skulder. Tilläggskapital är en post som inte ingår i primärkapitalet men som kan krävas in för att täcka förluster.

Kollektiv konsolidering

Företagets tillgångar värderade till verkligt värde minskade med aktiekapital, finansiella skulder och företagets totala åtagande (garanterade och icke garanterade).

Kollektivt konsolideringskapital

Företagets tillgångar värderade till verkligt värde minskade med företagets totala åtagande, det vill säga försäkringstekniska avsättningar och allokerad återbäring.

Kollektiv konsolideringsnivå

Förhållandet mellan tillgångsvärden och företagets totala åtagande.

Konsolideringskapital

Konsolideringskapital utgörs av i balansräkningen redovisat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övertvärden och undervärden i placerings-tillgångar som inte redovisats i balansräkningen.

Minimikapitalkrav

Minimikapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 85 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagare och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

ORSA

”Own Risk Solvency Assessment” det vill säga egen risk- och solvensbedömning där företagets risker och kapitalbehov bedöms.

SCR-kvot

Med SCR-kvot avses kapitalbas i förhållande till solvenskapitalkrav.

Solvens II

De regler för försäkringsföretags ekonomiska ställning och styrka (solvens) som arbetas fram inom EU. Reglerna började gälla den första januari 2016.

Solvenskapitalkrav

Solvenskapitalkravet utgör den minsta storlek på det medräkningsbara primärkapitalet som krävs för att försäkringsföretaget med 99,5 procents sannolikhet ska ha tillgångar under kommande tolv månader som täcker värdet av åtagandena gentemot försäkringstagare och andra ersättningsberättigade på grund av försäkringar.

Solvenskvot

Förhållandet mellan kapitalbas och legalt solvenskrav. Solvenskravet är SCR för försäkringsverksamhet.

Solvensmarginal

Solvensmarginalen (under Solvens I) var den lägsta nivå som kapitalbasen skulle uppgå till. Den beräknades utifrån verksamhetens art och omfattning. I Solvens II införs i stället begreppet solvenskapitalkrav (SCR) med mer detaljerade och riskbaserade beräkningsregler.

Totalavkastning

Summan av direktavkastning (före avdrag för förvaltningskostnader) samt realiserade och orealiserade värdeförändringar på placeringstillgångarna.

Totalavkastning, i procent

Kapitalavkastning, intäkter jämte värdeförändringar och realisationsresultat vid försäljning av placeringstillgångar i förhållande till det genomsnittliga verkliga värdet på posterna; placeringstillgångar, placeringstillgångar för vilka försäkringstagaren bär placeringsrisk samt kassa och bank. Med Kapitalavkastning, intäkter menas hyresintäkter från byggnader och mark, utdelning på aktier och andelar, ränteintäkter m.m.

Bolagsbenämningar

Folksam

Folksam omfattar Folksam Liv-koncern och Folksam Sak-koncern. I begreppet koncern ingår konsoliderade och ej konsoliderade företag.

Folksam Liv-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Liv konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. Folksam Liv är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar dels helägda dotterföretag som Folksam Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam Fondförsäkring), dels delägda företag som företagen inom KPA Pension, som ägs till 60 procent och Folksam LO Fondförsäkringsaktiebolag (publ) (Folksam LO Fondförsäkring), som ägs till 51 procent. KPA Pension omfattar KPA AB, KPA Livförsäkring AB (publ) (KPA Livförsäkring), KPA Pensionsförsäkring AB (publ) (KPA Pensionsförsäkring) samt KPA Pensionsservice AB.

Folksam Sak-koncernen

I de finansiella rapporterna används begreppet koncern för att beskriva konsoliderade och ej konsoliderade företag. I koncernens balans- och resultaträkningar med tillhörande noter avses företag som konsolideras. Folksam Sak konsoliderar dotterföretag som står under bestämmande inflytande. Intresseföretag konsolideras och är de företag i vilka koncernen har ett betydande inflytande, men inte ett bestämmande inflytande. Folksam Sak är moderföretag i en koncern som förutom moderföretaget omfattar helägda dotterföretag som Tre Kronor Försäkring AB och Förenade Liv Grupp-försäkring AB (publ) i likvidation (Förenade Liv) samt delägda företag som Saco Folksam Försäkrings AB, som ägs till 51 procent.

Folksam Liv-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt SII-regelverket, för Folksam Liv motsvarar det företag som ingår i Folksam i Folksam Liv-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Folksam Sak-gruppen

Avser den försäkringsgrupp som rapporteras enligt SII-regelverket, för Folksam Sak motsvarar det företag som ingår i Folksam Sak-koncernen det vill säga företag som både konsolideras och ej konsolideras i de finansiella rapporterna.

Besöksadress: Bohusgatan 14, 116 67 Stockholm
Telefon: 08-665 04 00, Org: 556527-7182
Kundtjänst: 020-650 500 www.kpa.se

KPA
PENSION